12 OLDAL ✱ ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plaćena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam | Subotica, SZOMBAT, 1925 január 31 | 29. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. .·. Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fonciére-palota)

Városok panasza

Noviszad tegnapi közgyülésén két olyan kivételes tekintélyü politikus, mint amilyen a noviszadi radikális szervezet elnöke, Velicskovics-Szvinyarev Milán és Adamovics István, a volt főispán tiltakozott az ellen, hogy a kormány a város meghallgatása nélkül nevez ki, bocsát el és nyugdijaztat tisztviselőket. A közgyülés el is határozta, hogy a kormány indokolatlan nyugdijazásai miatt panaszt fog emelni az államtanácsnál.

Ez a panasz nem most s nem Noviszadon hangzik el először. Foglalkozott vele már a vajdasági városok kongresszusa is, de ezt a panaszt szinte a Vajdaság egész népe előtt minden kinevezés és minden nyugdijazás aktuálissá tette. S ha most a radikális pártszervezet páratlanul tekintélyes elnöke is felszólal a kormánynak a tisztviselői kérdés kezelésénél mutatott rendszere ellen, akkor a békétlenkedésben aligha lehet majd üres okvetetlenkedést s komolytalan kritizálást látni.

A vajdasági városok törzslakossága az önkormányzat szellemében, a cselekvőképesség birtokában nőtt fel. A városoknak volt vagyonuk és voltak jövedelmeik s a vagyon kezeléséről, a jövedelem hovaforditásáról s a szükségletek fedezéséről való gondoskodás nevelte fel a polgárokban a közmorált, fejlesztette ki az egészséges közszellemet, itt tanulta meg a polgárság a közügyekkel való foglalkozást. A városi közönség minden ügye, baja, feladata, gondja, minden egyes polgárnak is ügye-baja, feladata és gondja volt s minden városi polgár a *jó családapa gondosságával* látta el a közügyeket. Közérdek volt, hogy kiválóan képzett s erkölcsileg intakt köztisztviselőkre bizza a polgárság a saját ügyeinek intézését. Ezeket a tisztviselőket maga a polgárság fizette, nyugdijukat is a polgárság adta s a tisztviselőket is a polgárság választotta. Most is tökéletesen csorbitatlan maradt a polgárságnak az a joga, hogy a tisztviselőknek fizetést és nyugdijat adjon, éppen csak a tisztviselők választásának és nyugdijazásának jogát sajátitotta ki magának a kormányhatalom. Most előfordulhat az az eset, hogy a városnak egyik kitünő, közbizalmat élvező, általános tekintélynek örvendő, hivatalát nagyszerüen ellátó, megközelithetetlen és hozzáférhetetlen tisztviselőjét a kormány *munkaerejének teljességében* nyugdijazhatja, de előfordulhat az is, hogy olyan tisztviselőket tart meg állásukban, akik választás esetén egyetlenegy szavazatot sem kapnának.

A kérdésnek nemcsak anyagi oldala van, bár az anyagi oldalát sem lehet lebecsülni. A tisztviselői nyugdijakat a városok fizetik. Hogyan lehet azonban a városi polgárságot arra kényszeriteni, hogy munkabiró, makkegészséges és fiatal tisztviselőknek nyugdijat fizessen. Minden városnak van szabályrendelete, amelyik a nyugellátás feltételeit és mértékét megállapitja. Melyik törvény, melyik rendelet helyezte hatályon kivül, fosztotta meg érvényességüktől ezeket a szabályrendeleteket. Az obznana némelyik esetben egyes községek feldulását is megengedi. A lerombolt községeket azonban fel lehet ujra épiteni és minden elszerencsétlenedett község helyén virágzóbb és gazdagabb község születhet meg. A kormánynak ha egy város lakosságát irgalmatlanul és embertelenül akarja sujtani, nincs szüksége ilyen középkori jószágvesztésekre. A kormány ne tegyen mást, csak három hónaponként cserélje ki a tisztviselői apparátust. A legvirágzóbb város lakosságát koldusbotra lehet juttatni ilyen módon nem is nagyon hosszu idő alatt.

Azok a tisztviselők, akiket a kormány politikai szempontból nevez ki, nem a városi polgárság tisztviselői, hanem a kormányé. Illő és helyes az lenne, ha ezeknek a tisztviselőknek kinevezéséről és nyugdijazásáról is a kormányhatalom gondoskodnék. — Nincs törvény, amelyik megszabja, hogy a beteg melyik orvoshoz, a jogában sértett melyik ügyvédhez menjen. S most a nagykoru és cselekvőképes városi polgárságot megfosztva cselekvőképességétől és nagykoruságától arra kényszeritik, hogy a kormány által kinevezett tisztviselőkre bizza a maga ügyeinek intézését.

Nem jó mulatság az, ha más muzsikáltat és más fizet.

A radikális-párt nem helyesli

Pribicsevics bejelentését a választójogi reform ügyében

Előkészületek az ellenzéki blokk vezéreinek zagrebi konferenciájára — Szélcsend a politikában

A választások előtt szinte teljes szélcsend állott be a belpolitikában és a választások napjáig nem is várható semmiféle fontosabb politikai esemény. A pártok és a kormány minden energiáját lekötik a választási előkészületek. A hangulat ugy a kormánypártok, mint az ellenzék körében erősen bizakodó. Az ellenzéki pártok biznak abban, hogy többséget kapnak, annak ellenére, hogy a kormány minden lehetőt elkövet ennek meggátlására. A kormánypártok viszont megvannak győződve arról, hogy sikerülni fog a többséget megszerezniök. Különösen sokat remélnek a Radicsék elleni okmányok nyilvánosságra hozatalától és a Radics elleni agitáció hatásától és ugy vélik, bogy ezek segitségével sikerülni fog sok Radics-párti választót a maguk számára megnyerni.

A Radics-párti urnák sorsa egyébként még teljesen bizonytalan. A radikális-párt egy része azt hiszi, hogy ha megengedik a Radics-párti urnák felállitását, akkor a kormánypártok többsége kérdésessé válhat. Általában ugy látszik, hogy *a kormány megtepetéseket tartogat* és még nem tárta fel egészen kártyáit arra nézve, hogy miféle ujabb módszerekkel akarja megnehezíteni az ellenzék választási küzdelmét. A kormánypártok körében általában elsietettnek tartják azt is, hogy Pribicsevics közoktatásügyi miniszter novisadi beszédében említést tett a választói törvény megváltoztatásának szükségességéről és igy betekintést engedett a kormány terveibe.

Vasárnap ismét nagy agitációs nap lesz. Különösen az ellenzéki pártok várnak sokat a demokratapárt vasárnapi nagygyülésétől, a melynek vezérszónoka Davidovics Ljuba lesz. Davidovics szombaton utazik Zagrebba. Ugyanerre napra hivták össze — mint már közöltük — az ellenzék vezetőinek konferenciáját is Zagrebbe, amely tanácskozás előreláthatóan két napig fog tartani. A konferencián valamennyi ellenzéki párt vezére részt vesz, Petrovics Nasztáz megjelenése azonban még bizonytalan, mert a disszidens radikálisok vezetője a tárgyalás miatt nem akarja megkezdett agitációs utját megszakitani. A független radikálisokat emiatt az értekezleten valószinüleg a pártnak egy másik tagja fogja képviselni.

Pasics miniszterelnök a királynál

A király, akinek egészsége teljesen helyreállott, pénteken a kormány több tagját fogadta kihallgatáson. Megjelent audienciára *Pasics* Nikola miniszterelnök, aki a belpolitikai helyzetről referált, *Nincsics* külügyminiszter, aki a külpolitikai kérdésekről tájékoztatta az uralkodót és *Surmin* kereskedelemügyi miniszter, aki reszortügyekről tett jelentést.

A minisztertanács este ülést tartott, amelyen az olaszokkal tárgyaló jugoszláv delegációnak adandó instrukciókról tárgyaltak. A délelőtt folyamán Pasics miniszterelnök hosszasan tárgyalt *Trifunovics* törvényegységesitő miniszterrel és *Sztojadinovics* pénzügyminiszterrel.

Surmin kereskedelemügyi miniszter pénteken este a Szerémségbe utazott, ahol ő a Lovrekovics-párt listavezetője.

Spaho is résztvesz az ellenzék zagrebi konferenciáján

Az ellenzék zagrebi konferenciáján *Spaho*, a muzulmán-párt vezére is résztvesz. Spaho Szarajevóból szombaton Beogradba érkezik, tárgyalásokat folytat az ellenzéki pártok vezetőivel és csak este utazik el Beogradba.

Ellenzéki hirek Jovanovics Ljuba lemondásáról

A politikusok között a nagy pártok belső surlódásairól terjednek el hirek, amelyeknek alaposságáról nem lehet meggyőződést szerezni. Amint nemrég nyilvánosságra hozták, hogy dr. *Marinkovics* Voja volt külügyminiszter lemondott a demokrata-pártban viselt tisztségeiről, mert komoly ellentétbe került Davidovicsecsal, ugy most ellenzéki körökben azt állitják, hogy *Jovánovics* Ljuba, a parlament elnöke lemondott a tisztségéről. Erre a lépésre Jovánovics Ljubát az késztette volna, hogy nem helyesli a radikális-pártban történt legutóbbi kizárásokat.

A magyar párt a Szerémségben nem támogatja a Davidovics-pártot

Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy a novisadi *Délbácska* napokon keresztül felhivást közölt, amelynek tartalmából megállapithatóan a magyar párt a Szerémségben a Davidovics-pártot támogatja. A felhivás szerint az *elnöki tanács* felhivja a szerémségi magyarokat, hogy a Davidovics-párt jelöltjére adják le szavazatukat. Ez a felhivás a következőképen kezdődik: »Szerémi magyarok. *A Magyar Párt elnöki tanácsának határozata értelmében* a szerémi magyar választópolgárok február 8-ikán a Davidovics-féle demokrata-párt listáira fogják leadni szavazatukat. A támogatás fejében a Davidovics-párt szerémi listáján Beck Jánost, a novisadi Magyar Párt százas bizottságának tagját is jelölte.« A felhivás igy végződik: »A saját érdekeitekben kérünk és felszólitunk titeket, hogy egységesen, öntudatosan és fegyelmezetten őrizzétek a Magyar tábort és febr. 8-ikán valamennyien a Davidovics-pártra adjátok le szavazatotokat. Urna-szám 11.«

A *Hirlap* mai számában Szántha György dr., a magyar párt elnöke, azt a nyilatkozatot teszi, hogy a magyar párt elnöki tanácsa egyáltalában nem foglalkozott ezzel a kérdéssel s a szerémségi magyarokhoz semmiféle felhivást nem adott ki.

Nyilvánvaló tehát, hogy a *Délbácska* rosszhiszeműen élt vissza a magyar párt nevével, amikor egy általa koholt nyilatkozatot a magyar párt elnöki tanácsának felhivásaként tüntetett fel.

Harc Radics nyilatkozatai körül

Zagrebből jelentik: A zagrebi törvényszék, mint ismeretes, a vizsgálati fogságban lévő *Radics* István legutóbbi nyilatkozata miatt kitiltotta az ujságirókat a törvényszék épületéből. Most a Hrvat legutóbbi számában egy horvát parasztpárti képviselő utján ismét nyilatkozat jelent meg *Radics* Istvántól és emiatt a sajtó többi része élesen támadja a vizsgálóbirót. *Tulicsics* Andrija Radics-párti képviselő ugyanis a vizsgálóbiró jelenlétében beszélgetést folytatott Radiccsal, aki megkérte, hogy tolmácsolja üdvözletét hivei számára. Közölte még Radics, hogy jól érzi magát és figyelemmel kiséri az összes világlapokat. »Ügyünk jól áll« — fejezte be Radics az üzenetét. A zagrebi és beogradi lapok elitélik a vizsgálóbiró eljárását, hogy ugyanakkor, amikor az ujságirókat nem engedi Radics közelébe, megengedi, hogy politikai üzeneteket küldjön hiveinek.

Február 3-án folytatják a velencei tárgyalásokat

A minisztertanács péntek esti ülésén kidolgozta az utasitásokat az Olaszországgal tárgyaló delegáció részére. A tárgyalásokat Velencében február 3-ikán veszik fel ujra. A kormány jóváhagyta az eddigi egyezményeket, amelyek az osztrák-magyar levéltárak felosztásáról, a háboruelőtti magániogi tartozásokról, a beteg jugoszláv alattvalók fiumei ápolásáról, a tengeralatti kábelekről, a közlekedési tarifális kérdésekről, a Thaon de Revel bazinról, a fiumei kikötő rendezéséről és a Fiuméval való vasuti közlekedésről szólnak.

Oroszország Besszarábia visszahóditására készül

Kinevezték az elmozditott Trockij utódját

Londonból jelentik: A lapok moszkvai jelentés alapján közlik, hogy *az elmozditott Trockij helyébe* a szovjettanácsok végrehajtó bizottsága *Funsét* nevezte ki hadügyi népbiztossá. Funse azok közé a bolsevista politikusok közé tartozik, akik elejétől fogva Besszarábia visszafoglalását követelték és sürgetik a háborut Románia ellen. Ezt a hirt megerősiteni látszik egy rigai jelentés, amely szerint az utolsó napokban *nagyszabásu csapatelvonások mentek végbe és a cél az, hogy a beszarábiai határon lévő helyőrségeket demonstrációképen a lehetőség szerint megerősitsék.*

Az orosz szovjetkormány háborus terveire mutat az is, hogy bolsevista ügynökök az utóbbi időben *óriási gabonamennyiségeket vásároltak Csikágóban.* A moszkvai kormány leplezni kivánja igazi szándékát és evégből — mint a *Daily Chronicle* oroszországi tudósitója jelenti — hivatalos közleményt bocsátott ki, amely ugy szólt, hogy a szovjetköztársaságok szövetsége a *szerfölött kedvezőtlen élelmezési viszonyok megjavitása céljából elhatározta, hogy a külföldi fizetőeszközök utolsó készleteit is feláldozza amerikai gabonabevásárlásra,* mert csak igy veheti elejét az éhinségnek.

Morovicán postacenzura müködik

A siró falu, amely nem mer panaszkodni

Minden felesleges ujságirói cicomázás nélkül felhivást intézünk a novisadi postaigazgatósághoz és a kerületi főispánhoz, két olyan fórumhoz, ahonnan joggal vár igazságot és megértést mindenki. A noviszadi postaigazgatóságtól azt kérjük, hogy *tiltsa el a stara-morovicai postán alkalmazott postai közegeket attól, hogy sorozatos levéltitok megsértés büntettét kövessék el, vagy ilyen büntettek elkövetésében segédkezzenek.*

A levél- és postacenzurát az alkotmány tiltja, nem lehet tehát másnak, mint levéltitok megsértésének tekinteni, ha valaki, akinek ilyesmi jogkörében nem áll, nap-nap után megjelenik a stara-morovicai postán s a községbe érkező s az ott feladott leveleket cenzurázza.

A stara-morovicai posta alkalmazottait *nem menti* az, hogy a cenzurát gyakorló egyén a község egyik tisztviselője, *a községi jegyző.* A postaalkalmazottaknak tudniok kell, hogy a községi jegyznek sok mindenhez van joga, azonban postacenzurát még ő sem gyakorolhat. A noviszadi postaigazgatóságtól el lehet várni, hogy ilyen értelemben kioktatja alkalmazottait, s melléjük áll a maga tekintélyével és törvénytiszteletével, ha ezek *megtagadják* a községi jegyzőnek azt a kivánságát, hogy a leveleket az illetékeseken kivül másnak is kiszolgáltassák.

A másik kérésünk *Petrovits* Milivoj vármegyei főispánhoz szól, akit arra kérünk, hogy figyelmeztesse a stara-morovicai községi jegyzőt, hogy *a jegyzői iroda nem kinzó kamara,* figyelmeztesse, hogy a beidézett vagy hozzáforduló feleket *ne ütlegelje, asszonyok haját-fülét ne cibálja, tisztes polgárokat ne sértegessen.*

A főispán igazságossága, többrendbeli igérete garancia arra, hogy megvizsgálja a staramorovicai állapotokat s érvényt szerez a törvénynek, az igazságnak s a maga humánus gondolkodásának, Staramorovicán is. A legminimálisabb politikai taktika is követeli, hogy Staramorovicán a lakosság elégedetlensége s elkeseredése megszünjön. A nagy és intelligens község lakosságának legnagyobb része elkeseredett a sok méltatlanság és igazságtalanság miatt, amelyet el kell szenvedniök. Panaszkodni azonban senki sem mer, nem biznak már az emberek abban, hogy igaz ügyükben igazságot kapnak, s a mindenkire ránehezedő terror elnémitja a panaszkodókat.

Ki a gyilkos?

Tagad a két évvel ezelőtti novisadi kettős gyilkosság gyanusitottja

A noviszadi rendőrség néhány nappal ezelőtt — mint a *Bácsmegyei Napló* megirta — gyilkosság gyanuja miatt letartóztatta *Nesics* Sztoján többször büntetett zsebmetszőt. Nesics Sztoján aznap került ki a noviszadi törvényszék fogházából, amikor a rendőrség letartóztatta. Nesics egyik cellatársa, *Miodragovics* György ugyanis korábban szabadult ki a fogházból, mint Nesics és nyomban elment a rendőrségre, ahol azt a feltünéstkeltő vallomást tette, hogy fogolytársában felismerte azt az embert, aki 1922 december 6-án a noviszad—temerini országuton *Letics* Milorád jómódu gazdálkodót és kocsisát meggyilkolta és kirabolta.

A rendőrségen még egy terhelő tanu jelentkezett. *Brzák* Ráda azt vallotta, hogy Nesicsben felismeri azt az embert, aki a gyilkosság napján Letics kocsiján ült.

A rendőrség *Nesicset* visszakisértette az ügyészséghez. *Skreblin* Iván vizsgálóbiró pénteken kihallgatta *Miodragovics* Györgyöt, aki Nesicset sulyosan terhelő vallomását visszavonta és kijelentette, hogy nem merne megesküdni, hogy Nesics azonos azzal, akit ő a gyilkosnak tart.

A vizsgálóbiró még más tanukat is ki fog hallgatni, akiknek vallomásától függ, hogy Nesics ellen gyilkosság vádját emelik-e, vagy csak zsebmetszés miatt tartsák-e fogva, miután a zagrebi rendőrség a zagrebi pályaudvaron elkövetett 17.000 dinárос zsebmetszés miatt is keresi.

TUDJA-E...?

TUDJA-E, hogy az embereknek milyen különböző az izlésük? Bismarckról most egy eddig ismeretlen történetet mesélnek el.

Valahányszor gróf Harry *Armin,* a párisi német követ kiment Bismarck szobájából, igy kiáltott fel:

— Ha még tiz percig kell itt maradnom, biztosan elájulok ebben a szörnyű pipafüstben. És még ablakot se nyitott.

Mihelyt azonban Armin eltávozott, a kancellár is üvölteni kezdett:

— Ablakot nyitni. Ha még tiz percig marad itt ez az ember, biztosan rosszul leszek. Nem birom el a parfőm szagát.

De gustibus . . .

*

TUDJA-E, hogy mikor részeg valaki? Akkor, *mikor* nagyon sokat ivott. Csakhogy kérdés nem olyan egyszerü, mint remélik. A részegség tudományos megállapitása époly bizonytalan, mint a halál ismertetőjele.

Erről vitáznak most az angolok, mint *Rizzini* hirül adja. A londoni rendőrség s az angol orvoskar el akaria dönteni, hogy mikor lehet valakit részegnek nevezni. Nem kis probléma, mert a törvény a részegséget néha enyhitő körülménynek is tudja be.

Rendőrtisztek, orvosok már kifejezték véleményüket, de egyiket sem találták kielégitőnek. Pedig szükség lenne valami megoldásra, mert az omnibuszok teherautók, taxik kocsisai meg az autótulaidonosok, mikor felöntenek a garatra, össze-vissza cikáznak a kocsiutakon, nekihajtanak egyéb járművéknek, felrohannak a járdára, rengeteg embert elgázolnak. A részeg Anglia józanul akarja látni a helyzetet.

Ha az autó maga is tántorog, a rendőr megállitja azt a kocsist, ki tulontul sok »benzint« ivott. Gyakran nincs is szükség különösebb bizonyitékokra: a bor- vagy pálinkaszag, a soffőr dadogása elegendő arra, hogy a rendőr kijelentse:

— Ez az ember a »törvény értelmében« részeg.

Aztán annak rendje és módja szerint bekiséri.

De sokszor nem ilyen nyilvánvaló a részegség. Akkor a londoni rendőr bekiséri az illetőt s a rendőrtiszt, a rendőrorvos tesz igazat, a régi módszer szerint.

Az angol részegeknek a rendőrségen különböző próbákat kell megállniok, melyek egy józan embernek is becsületére válhatnak. Mindegyik ugyszólván cirkuszi mutatvány. Részeg tehát a törvény szerint az:

1. aki hunyt szemmel nem tudja megtalálni orrahegyét mutatóujja hegyével;

2. aki nem képes feszes vigyázzban megállani, összeérő sarokkal kifelé forduló lábujjakkal stb;

3. aki nem tudja fölemelni egyik lábát és a másik lábán legalább legalább egy percig állni;

4. aki nem megy végig *határozottan* és pontosan az eléje huzott krétavonalon;

5. aki nem bir előrehajlani ugy, hogy balkezével megérintse jobblábának nagyujját;

7. aki nem tudja kimondani érthetően és gyorsan, anélkül, hogy belezavarodna ezeket a szókat: *British Constitution, Royal Regiment of Artillery, Truly rural, Methodist Episoopal.*

Ezt a gyakorlati módszert aztán a rendőrorvos kiegésziti, amennyiben megvizsgálja az előállitott szembogarát, érverését is számlálja, csakhogy a rendőri gyakorlat inkább bizik a fönt ebbi akrobata-mutatványokban mint az orvosi vizsgálatban. Különben is az orvosi tudomány sem olyan biztos a dolgában. Sok angol orvos óvást emel a fönti próbák ellen.

Egy orvos, ki az idegbajokkal különösen az alkoholizmussal foglalkozik, kijelenti, hogy a bor- vagy pálinkaszag meg a tántorgás nem föltétlen vall részegségre.

— Én magam — nyilatkozik — szintén nem lennék képes egylábon állni hunyt szemmel, anélkül, hogy meg ne szédülnék. Sok ember képtelen ilyesmire. Próbálják meg. Aztán figyelembe kell venni azt is, hogy milyen lelkiállapotban van az illető, akivel kisérleteznek. Pár nappal ezelőtt a rendőrség letartóztatott egy soffőrt, ki ide-oda kerengett gépével. Ugy tetszett, hogy részeg. De bebizonyitotta, hogy mielőtt elindult volna, a kocsiszinben az égett benzin szagát lehelte be és attól szédült.

Ime, a nagy kérdés. Nem tudják megállapitani sem a rendőrök, sem az orvosok, hogy ki rugott be benzintől ki bortól. Amig nem találják fel a részegség csalhatatlan diagnózisát, a hatóságok a régi, jó rendszer mellett maradnak s a rendőrt, ezt az egyszerü embert, bizzák meg azzal, hogy csipje fülön a gyanusakat. Mégis csak ez a leghelyesebb.

*

TUDJA-E, hogy kicsoda Freidenberger ur? Ő ma Bécs müvészvilágának legnépszerübb embere, a fő-claqueur, az a szinházi látogató, kit rossz magyar szóval tapsoncnak neveznek.

Nálunk nincsenek, nem is voltak soha hivatásos tapsoncok. Bemutatókon a szerző rokonai, ismerősei tapsolnak, de a tapsoncok intézményét eddig még nem rendszeresitették.

Bécsben máskép van. Ott — *Zingarelli* szerint — még mindig a kakasülő dönti el a darab sorsát, a felsőemeleti erkély, mely nem sokat törődik a földszinttel, magával a darabbal sem s korlátlan ur a szinházban. Ennek a kakasülőnek vezérkari főnöke Freidenberger ur.

Ő különben a »tapsonc« szót sértőnek érezné. »A müvészet s a zene barátjának« tartja magát. Nemes rajongása ellenére azonban Freidenberger ur egymaga nem biztosithatja egy operának vagy a szinésznőnek a sikerét, ezért a Zeneakadémia ifiabb növendékei s a kereskedősegédek között hiveket toboroz magának, amint mondja »olyan embereket, kik az ismeretlenség homályában óhajtanak maradni« s egy potyajegy ellenében szivesen véresre tapsolják tenyerüket.

Freidenberg ur a maga mesterségében igazán kiváló. Mielőtt erre a szép pályára lépett volna és felkerült volna a harmadik emelet nem csekély magasságába lenn a szinpadon énekelt, mint egyszerü kardalos. Gyönyörü baritonhangja van, de a könyörtelen sors nem engedte, hogy első kardalossá legyen. Minthogy pedig minden áron első akart valahol lenni, fölcsapott tapsoncnak. Igy valóban többre vitte. A kórista aligha kaphatott volna a szinpad királyaitól és királynőitől, a ballett tündéreitől arcképeket, sajátkezü aláirásukkal. De a jeles tapsoncot maga Jerica Mária is fényképével jutalmazta meg, melyen ez a szöveg olvasható:

— Kedves barátom, igyék egy pohár bort az egészségemre és emlékezzék meg rólam.

Ha egy ballerinát a másik kitur a szerepéből, akkor az azonnal Freidenberger urhoz fordul:

— Ma először táncolom Wopalensky szerepét. Erős tapsot kérek.

(A megrendelést Freidenberger ur, mint igazi müvészetbarátthoz és kereskedőhöz illik, pontosan teljesiti.)

Egy másik nagy bécsi szinész igy levelez vele:

— Ma énekiem a Bajazzo-t s ha a prológ után sziveskedne irántam érdeklődni, rendkivül örvendenék.

Megbizatásait pedig a főtapsonc oly finoman, annyi szakértelemmel végzi el, hogy maguk a zeneszerzők is hálálkodó sorokat intéznek hozzá:

— Ön — iria egy híres zeneszerző — valóban kitünő és zseniális ember.

Freidenberger ur meg is érdemli ezeket a dicséreteket. Annyira gondos, hogy az operák bemutatója előtt megveszi zongorakivonatukat s otthon tanulmányozza, melyik részleteknél kell felharsogni a tapsnak.

Ő a világ leglelkiismeretesebb tapsonca.

K. D.

KISEBBSÉGI ÉLET

A csehszlovák vasutak kassai igazgatósága — a szlovenszkói magyar lapok szerint — összeirta azokat a magyar vasutasokat, akiket a minisztérium már a legközelebb szélnek akar bocsájtani. Az igazgatóság fekete könyvébe bekerült 1300 vasutas, akik közül 800-at azért itélt kenyértelenségre a minisztérium, mert a hatóságok illetőségüket kétségbe vonta, 200 alkalmazottat, hogy nem birja az államnyelvet, 300 magyar vasutast pedig azért tett B-listára, mert állitólag elérték azt a kort, amikor nyugdijba illik menni az állami tisztviselőknek. Az elbocsájtásokra, mint a szlovenszkói lapok irják, március 1-én kerül sor.

*

Az erdélyi magyarság a világháborut követő hat esztendő állami konszolidációjának ellenére is gyakran kénytelen tapasztalni, hogy amikor magyar ügyről van szó, a vidéki hatóságok nem hajlandók respektálni felettes hatóságaik félreérthetetlen rendelkezéseit. A marostordamegyei seprődi református egyházközség nemrégiben miniszteri engedélyt kért arra, hogy templomjavitási célokra könyöradományokat gyüjthessen. Az egyházkerület igazgatótanácsa a közegészségügyi és népjóléti miniszter felhatalmazása alapján a gyüjtésre az engedélyt meg is adta és az adományok gyüjtése meg is indult. A nagyborosnyói járási csendőrőrmester azonban, amikor értesült a gyüjtésről, a járás területén szigoruan betiltotta a könyöradományok szedését. Hiába fordultak panasszal a seprődiek az illetékes főszolgabiróhoz és a háromszékmegyei prefektushoz, és hiába mutatták fel a hatóságilag kiállitott, a miniszteri engedély számára is hivatkozó arcképes személyazonossági igazolványokat; a gyüjtés ügye Háromszékmegyében teljesen megakadt. A református igazgatótanács most külön panaszos feliratt al fordult az engedélyező miniszterhez azzal a kéréssel, hogy a vármegyei, járási és községi közigazgatási hatóságokat a gyüjtés megengedésére utasitsa. A vidéki hatalmasságoknak ez az eljárása annál sérelmesebb, mert ugyanakkor román kulturális célokra gyüjtő megbizottak hatósági kisérettel zavartalanul működnek és presszionáliák adakozásra a vármegye nem román közönségét.

*

A romániai Magyar Párt elnöksége ismét közzétett egy hivatalos nyilatkozatot, amely a szociáldemokratákkal való együttmüködés kérdésében fejti ki a párt álláspontját: »A Magyar Párt elnökének Tatarescu miniszter vádjaira adott hivatalos nyilatkozatában van egy mondat, amely a Magyar Párt és a szociáldemokrata szakszervezetek közötti együttmüködés kizárásáról szól. Ennek a mondatnak a szociáldemokrata-párt hivatalos lapja oly értelmet tulajdonitott, mintha a Magyar Párt »osztálygőgtől« vezetve, teljesen el akarna zárkózni a szociáldemokrata munkássággal való együttmüködéstől. Meg kell állapitanunk, hogy a kérdésnek ez a beállitása téves. Következik ez abból a tényből is, hogy a brassói nagygyülést megelőzően boldog emlékü dr. Hajdu István Csetry Jánossal mint »szociáldemokrata munkással« tárgyalt és ez utóbbi részére ugyanezen az alapon történt a felszólalás engedélyezése. Ez a tény egymagában bizonyitja, hogy a párt nem kivan elzárkózni a komoly haladásra törvényes fegyverekkel törekvő egyetlenegy tényező támogatásától sem. A nyilatkozat idevonatkozó részének tartalmából pedig meg lehet állapitani, hogy csak a szerves együttmüködést tartotta a pártelnök lehetetlennek, ami a két alakulat (polgári párt és internacionális szocialista szervezet) közötti alapvető különbségből s eltérő világfelfogásukból természetszerüleg következik. Ellenben a szabadságjogokért és általában minden jogos közös érdekük biztositásáért az egymást támogató közös küzdelem nemcsak természetes, hanem szükséges is.«

*

A Slovák cimü autonomista lap közli a szlovák nemzeti tanács egykori titkárának, Medveckynek, a lap szerkesztőjéhez intézett levelét, amelyben Medvecky elmondja, hogy a turócszentmártoni deklaráció átadásakor csak annyit mondott, hogy reméli, a csehek becsületesen akarnak eljárni a testvérnépekkel szemben és hogy tiz év alatt a szlovákoknak meg lesz a lehetőségük arra, hogy a csehek képviselőivel végleges formában is megállapodjanak egy egységes államközösségre nézve. Ebből a levélből a *Slovák* a következő következtetéseket vonja le: 1. A vezető szlovákok az átalakulás idején meg voltak róla győződve, hogy a csehek becsületesen és testvériesen gondolkodnak felőlük és ez a meggyőződés vezetett a csehszlovák köztársaság létrehozására. 2. Az uj állapotot akkor sem tartották a csehekhez való államjogi kapcsolat végleges megoldásának. 3. Az uj állapotnak érvényessége csak tiz évre terjed. 4. A szlovákoknak a tiz év leteltével meg kell adni a jogot, hogy az együttélés definitiv formáit szabályozzák.

A porosz országgyülés ismét Braunt választotta kormányelnöknek

A jobboldal tüntetett a miniszterelnök ellen

Berlinből jelentik: A porosz országgyülés baloldali pártjai, a szociáldemokraták, a demokraták és a centrum péntek délelőtt tanácskozásra gyültek össze, amelyen rövid vita után elhatározták, hogy Poroszország miniszterelnökévé ujból *Braun* szociáldemokrata képviselőt fogják jelölni.

A tanácskozás után összeült országgyülésen *megejlelték az elnökválasztást.* A jobboldal 221 érvényes szavazatával szemben *Braunt* 435 szavazattal ismét miniszterelnökké választották. A választás nyugodtan folyt le, csupán az eredmény kihirdetése után csaptak zajt a jobboldaliak, akik a kommunistákkal együtt *tüntettek Braun ellen.*

Bizalmas aktákat loptak a jóvátételi bizottság levéltárából

Autogramgyüjtők lopatták el az eredeti jegyzőkönyveket

Párisból jelentik: Csak most tudódott ki, holott már hónapok előtt történt, hogy *a jóvátételi bizottság levéltárának rendkivül fontos titkos okmányai eltünek.* A jóvátételi bizottság főtitkárát két hónap előtt egy amerikai bizalmas embere értesitette, hogy vizsgáltassa meg a levéltárt, mert biztos tudomása szerint *hiányzanak belőle eredeti okmányok, titkos megegyezések, szerződések és a bizottság döntő üléseinek hitelesitett jegyzőkönyvei.* Azt is tudatta a feljelentő amerikai, hogy az aktalopások már hónapokra nyulnak vissza.

A jóvátételi bizottság főtitkára azonnal megtette feljelentését a rendőrségen ismeretlen tettes ellen. A gyanu rögtön egy *Michaut* Péter nevü harminc éves könyvelőre irányult, aki melléfoglalkozásképpen 1919-től 1923 decemberéig alkalmazásban volt a jóvátételi bizottság titkári hivatalában. A detektivek motozást tartottak Michaut boulognei lakásán és a kutatás meglepő eredménnyel járt. *Ötven fontos okmányt találtak, amelyek a jóvátételi bizottság levéltárából származtak.* A bünös tisztviselő nem tagadott. Elmondta, hogy *sok aktát adott el egy filadelfiai mügyüjtő könyvkereskedőnek,* Mayernek, akitől 1924 augusztusában néhány okmányért *hatszáz dollárt kapott.* Az amerikai mükereskedő különös előszeretettel vásárolta meg *a versaillesi, hágai és cannesi jóvátételi konferenciák eredeti jegyzőkönyveit, mert azokon a delegátusok, nagynevü szereplő államférfiak saját kezü aláirásai vannak.*

Megvette továbbá a filadelfiai könyvkereskedő *a jóvátételi bizottság politikai természetü titkos egyezményeinek eredeti okmányait is,* mindezt állitólag csak autogramgyüjteményének teljessége kedvéért, nem pedig politikai célokra. Az

„Poincaré beszél Herriot szájából"

Németországban sulyos csalódást okozott a francia miniszterelnök beszéde

Berlinből jelentik: A francia miniszterelnök kamarai beszéde a politikai körökben sulyos csalódást keltett. A nagy vezető lapok behatóan foglalkoznak Herriot németországellenes beszédével és mindannyian megegyeznek abban, hogy *a francia miniszterelnök eltért az 1924-es elméletétől és a békés megoldás keresése helyett militarista és harcias hangokat használ.* A *Vorwärts* azt fejtegeti, hogy Herriot legutóbbi beszédével a *német nacionalizmusnak,* amely ellen pedig küzd, *vizet hajtott a malmára.* A *Berliner Lokalanzeiger* szerint *Herriot szájából Poincaré beszélt.*

A francia ellenzék támogatja Herriot Ruhr-politikáját

Párisból jelentik: A kamara ülésén, amelyen folytatták a külügyi költségvetés tárgyalását, *Renaudel* szocialista képviselő Oroszország helyzetéről beszélt. Foglalkozott *a szovjet imperialista szándékaival* és sajnálatát fejezte ki azon, hogy Herriot nem fogadta el *Spinasse* képviselő javaslatát, amely szerint az oroszországi tartozások kérdését utalják át a nemzetek szövetségéhez.

Renaudel ezután a kormány általános politikáját méltatta és kijelentette, hogy a szocialista-párt a jelenlegi kormányt támogatja, mert *a kormány igyekszik kikerülni abból a zsákutcából, amelybe Franciaország téves politikája a kormányt négy évre beleviette.* A nemzetek szövetsége fontosságának hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az ellenőrzés, a biztonság és a döntőbiráskodás kérdése rendeződjék.

Herriot miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a béke formulája a következő: *Döntőbiróság, biztonság és leszerelés.* Ez — mondotta — ehhez a hármas formulához hü maradok, mert *a demokráciának az a feladata, hogy a népeket ezen az uton vezesse.*

Barthelemy képviselő kijelentette, hogy bár az ellenzék nem helyesli Herriot ruhrvidéki politikáját, sem a szovjetkormány elismerését, mégis *mindig Herriot mögött fog állni, valahányszor a nemzet oly óvatos és éber kormányosának mutatkozik, mint aminőnek szerdai beszédében bizonyult.*

Herriot ezután még néhány pótló kijelentést tett szerdai beszédéhez, különösen a franciaországi biztonság kérdésében. Kijelentette, hogy *Németországgal szemben való álláspontját nem az a rejtett szándék diktálta, hogy Franciaország a Ruhr-vidéken maradion és hangsulyozta, hogy a békeszerződést és a nemzet biztonságát meg fogja védelmezni.* Franciaország mindig oltalmazni fogja minden nép demokráciájának programiát és annak fejlődését, de elsősorban a saját határainak biztonságát kell kivivnia. Hivatkozott Herriot a békének bármely államban, de különösen Németországban élő barátaira, hogy végre a nemzetek szövetségének segitségével a szabadság és béke légkörében lehessen dolgozni.

Háromnegyed milliárd aranymárkával

kártalanitotta a német kormány a ruhrvidéki nagyipart

Berlinből jelentik: Nagy feltünést kelt a birodalmi gyülés háztartási bizottságának ülésén történt leleplezés azokról a fizetésekről, amelyeket a birodalmi kormány a ruhrvidéki nagyipar kártalanitására folyósitott. Fischer államtitkár kijelentette, hogy *a ruhrvidéki nagyiparnak összesen 715 millió aranymárkát utaltak ki,* mint azoknak a veszteségeknek kártalanitását, amiket a nagyipar a francia megszállás révén szenvedett. A kiutalt összegből 658 millió aranymárkát *már ki is fizettek.* Mindez a birodalmi gyülés tudtán kivül történt. Az egész kártalanitási akciót dr. *Stresemann* akkori kancellár intézte, aki magánlevelekben érintkezett a nagyiparosokkal és igért meg részükre kártalanitási összegeket. A Ruhr Kohlen A. G. részére a fizetéseket már folyósitották és más fizetésekre nézve a tárgyalások közvetlen megegyezés előtt állanak. A kifizetéseket általában már lezárták csak kis összegek kiutalása van még hátra.

Müller-Franken, a szociáldemokrata-párt parlamenti frakciójának elnöke kijelentette, hogy semmi körülmények között se lett volna szabad megengedni, hogy egy miniszter, legyen bár maga a kancellár, egyszerü levelekkel, amelyeket a nagyipari érdekeltséghez intéz, több mint 600 millió aranymárkát utalhasson ki. (Zajos közbekiáltások a szociáldemokraták részéről: Korrupció!) A szocialista-párt a parlamentben albizottság kiküldését fogja inditványozni. Ezután egy kommunista képviselő bizalmatlansági inditványt terjesztett be, majd Dietrich demokrata képviselő szólalt fel.

— A kormány magatartása szánalmas benyomást tesz — mondta. — Minden tekintet nélkül és a kisemberek érdekeinek mellőzésével járt el akkor, amikor a nagyipart kártalanitotta. *A kis- és közép-egzisztenciák, akik épp ugy, vagy még többet szenvedtek a francia megszállástól, nem kaptak semmit.*

A demokraták ezután javaslatot nyujtottak be, hogy revideálják a kártalanitásra kiutalt összegeket a birodalom szükös anyagi helyzetére való tekintettel, a kártalanitási összegekből pedig elsősorban a kis- és a közép-egzisztenciákat, a gazdaságilag gyönge köröket fizessék ki. A háztartási bizottság az *inditványt elvetette.*

Összeesküvés Kemal ellen

Tömeges letartóztatások Angorában

Törökország közvéleménye már régóta kiábrándult abból a nemzetiszinü mámorból, amelyet Kemal pasa hadi- és diplomáciai sikerei keltettek.

A török szabadsághős, amikor az egész ország kormányát átvette, a zsarnokok ősi módján kezdett kormányozni. Üldözött minden ellenvéleményt s a maga érdekeit és kivánságait előszeretettel tévesztette össze az ország érdekeivel és kivánságaival. Törökország ma épen olyan börtön, mint Európa többi országai, amelyeket diktátorok kormányoznak. Kemal pasa rokonai és közvetlen környezete harácsolnak és panamáznak, s a nép elviselhetetlen terhek alatt nyög.

Kemal, hogy népszerüségét megmentse, állandóan „összeesküvéseket" lepleztet le. Ezzel a népnek azt akarja dokumentálni, hogy a haza ellenségei életére törnek s ez egyuttal jó ürügy arra, hogy politikai ellenfeleitől megszabaduljon, mert első sorban ezeket gyanusitják és tartóztatják le azon a cimen, hogy részesek az összeesküvésben.

Konstantinápolyi jelentés szerint most Angorában és Mersinában ujabb összeesküvést fedeztek föl. A hivatalos hiradás szerint az összeesküvők Kemal-t meg akarták ölni, s a tervet csak utolsó percben hiusitották meg. Eddig 17 embert tartóztattak le az összeesküvésben való részvétel cimén. A letartóztatottak nagy része örmény.

Hétfőn lesz itélet

Androlics Danica bünpörében

Beográdból jelentik: A biróság pénteken befejezte a bizonyitási eljárást *Androlics* Danica és társai kémkedési bünperében. Az ügyész vádbeszédében fenntartotta a vádat és a vádlottak szigoru megbüntetését kérte. Ezután a védőbeszédek következtek. Okanovics birósági tisztviselő, Androlics Danica hivatalból kirendelt védője megállapitotta, hogy a régi fantasztikus vallomások nem vehetők tekintetbe és a biróság hitelt adhat a mostani vallomásoknak. *Mitkovics* védői, Szimics és Jovánovics ügyvédek kifejtik, hogy a nagyszabásuvá felfujt per szétfoszlott és semmi sem maradt, ami a vádlottakat terhelné. Ezután *Abdagics* Szulejmán és *Filipovics* Mira védői, dr. Grebenac és Vucsicsevics mondották el védőbeszédüket, mindketten védenceik felmentését kérték.

Az elnök ezután berekesztette a főtárgyalást. Az itélet kihirdetését a biróság hétfő délután négy órára tüzte ki.

Letartóztatott suboticai képviselőjelölt

A szentai főszolgabiró letartóztatta Popovics L. Milánt és nyolc kisérőjét

Szentáról jelentik: A szentai főszolgabiróság utasitására a martonosi csendőrség csütörtökön letartóztatta *Popovics* L. Milánt, a *Demokracia* főszerkesztőjét, aki a demokrata-párt Szenta járási jelöltje, valamint a társaságában tartózkodott nyolc Davidovics-párti politikust.

Popovics L. Milán több politikus társaságában csütörtökön utazott Stari-Becse felől Martonosra, hogy a demokrata-párt martonosi népgyülésén résztvegyen. Amikor a vonat Szentára érkezett, Popovics társasága szóváltásba keveredett a szentai állomáson tartózkodó *Gyorgyevics* Szlobodán szentai főszolgabiróval. A szóváltás annyira elfajult, hogy Gyorgyevics főszolgabiró a rendőrség segitségét vette igénybe. A rendőrség *Mánity* Volja rendőrfogalmazó vezetésével csakhamar megérkezett. Kiderült azonban, hogy sem Popovics, sem a kiséretében lévők nem követtek el a büntetőtörvénykönyvbe ütköző oly cselekményt, amely rendőrségi beavatkozást tenne szükségessé és ezért Mánity rendőrfogalmazó megengedte, hogy tovább utazzanak.

Gyorgyevics Szlobodán főszolgabiró azonban nem nyugodott bele az ügy ilyen módon való elintézésébe és minthogy Popovics társaságának magatartásában a hatósági tekintély sulyos megsértését látta, telefonon utasitást adott a letartóztatásra a martonosi csendőrségnek, amely az utasitás értelmében Popovicsot és a kiséretében lévőket megérkezésük után nyomban letartóztatta.

Asquith maradt a liberális párt vezére

Lloyd George alárendelte magát Asquith pártvezérségének

Londonból jelentik: A liberális párt *országos kongresszusa* megkezdődött. A pénteki ülesen *Asquith* és *Lloyd George* együttesen elnökölt; mindketten rövid megnyitó beszédet mondtak. *Asquith* kijelentette, hogy noha a király grófi rangra emelte, *meg akarja tartani az országos párt vezetését.* Lloyd George a párthivek zugó tapsai között bejelentette, hogy *kész Asquith vezetése alatt a liberális párt kebelében tovább müködni,* mert meg kell óvni a párt egységét és ehez az szükséges, hogy *Asquith álljon az élére.*

A két vezér azután felkelt és a *kongresszus szine előtt kezet szorított egymással.* A jelenvoltak percekig tapsoltak. A közel kétezer delegátus hozzálátott a párt ujjászervezéséről szóló szabályok megvitatásához és végül *elfogadta az uj pártprogramot.*

A vajdasági szlávság védőirata

Sztipics Lázár könyve a Vajdaság bajairól és azok okairól

Két ellentétes koncepció alakult ki az idők folyamán az ui keretek között elhelyezkedő Vajdaságra vonatkozólag, azokban a körökben, ahol az uralom és a sorsintézés módjairól az események mechanikája folytán a döntő szót viszik: az egyik, amely *hóditó mentalitásnak* is nevezhető, azt vallja, hogy az államegység és a nemzeti egység müvének konzekvens végigvitele utjában a Vajdaság benszülött népének — a szlávságot is beleértve — idegenkedő ellenállása mered akadályként, amelyet a társadalmi élet minden vonatkozásában *felülről* és minden eszközzel le kell gyürni. A másik az *önvédelem ösztönéből* fakad, szintén az államegység és nemzeti egység elvitatni nem próbált és mindenek felett valónak tekintett principiuma alapjára helyezkedve, reális tartalommal telitett lokálpatriotizmussal igyekszik az országrész és népének életfeltételeit a *belülről* kiinduló alkotófolyamat szabad, természetes utján beilleszteni az államélet harmóniájába. Az a harc, amelyet e két koncepció viv és azok az összeütközések, amelyekbe minduntalan kerülnek egymással, érezhetően háboritják a Vajdaság nyugodt, normális feilődését.

Sztipics Lázár, az »Igazság a Vajdaságról« cimü brosura világosan látó szerzője, kétségtelenül a második koncepció mellett foglal állást, amikor irásában első feladatának azt tartja, hogy a Vajdaság szláv népét megvédje az »ui elemek« nagyrészének vádjaival, lekicsinylő és minden életképességet elvitató vádjaival szemben. Az iró kifejezetten délszláv nacionalista hittel, a jugoszláv államegység eszmei talaján sorakoztatja fel lokálpatrióta érveit — ezt a félreértések elkerülése végett már most le kell szögezni. *A Vajdaság nemzeti kisebbségei* ennélfogva számára a *de facto* fennálló, tehát *csupán* el nem mellőzhető jelenségek mértékéig számitanak tényezőül, külön problémáik, speciális érdekeik távolról sem kaphatnak nála helyet és az *asszimiláció* feladatát ez a vajdasági nacionalizmus éppugy vállalja, mint a felülről diktált nacionalizmus. Ezzel magyarázható különben, hogy az itt élő nemzeti kisebbségek, eddigi politikai akaratnyilvánitásaikban a Vajdaság sorsát szabó egyik koncepció mellett sem foglaltak állást s még az sem mondható, hogy ingadoznak az állásfoglalás dolgában.

Mindamellett *Sztipics* könyve természetszerüleg nagyrészt olyan problémákat vet fel, amelyek közös problémái az egész vajdasági lakosságnak. Hozzátehetjük rögtön: egy kérdésre sem ad feleletet és egy problémával kapcsolatban sem kisérli meg, hogy megoldást ajánljon, amiért azután — munkaprogram hiányában — nem is igénylhet aktiv csatlakozást azok részéről sem, akik a fejtegetéseit mindenben aláirják.

Csupa panasz, csupa jaj, kétségbeesett filippika a Vajdaság viszonyairól: ez Sztipics Lázár Igazsága a Vajdaságról. *Erkölcstelenség a közéletben. Üzlet a szociális problémákkal. A kultura elhanyagolása.* Ezek a panaszkönyv fejezetei. Hangosak és kiméletlenek a példák, erősek a vádak. Korrupció uralkodik a közigazgatásban és oktalan üldözés, amely erkölcsi és egyéb kvalifikációk hijával lévő exponensektől ered és a Vajdaság tekintélyét, hirnevét kompromittálja. Az agrárreformot ugy hajtották végre, hogy rohamos proletarizálódásnak indul az egész lakosság, az ui földbirtokosok is, mert a föld tönkremegy és a mezőgazdasági ipar máris tönkrement. A kereskedelem és ipar elvesztette szilárd munkatalaját, a sors kényekedvére és kétes existenciák kezére van bizva. Az igazságszolgáltatás anarchiájára jellemző példaként állitja a választott biróságok intézményének kénytelenségét, az ok: a helytelen kinevezési rendszer, kevés biró és az itt érvényben lévő törvényeket nem ismerő birói kar.

A népoktatás intenzitása érdekében egyetlen komoly intézkedés sem történt — mondja tovább a röpirat. Az, amit a magyar uralom a közoktatás terén néhány évszázad alatt teremtett, ma is megvan a szerző szerint, aki szükségesnek tartja a megnyugtatást, hogy *ez nem káros, mert ha az lett volna, akkor a vajdasági szlávság nem őrizhette volna meg nyelvét és mentalitását. Ezért nincs értelme az uccai lármának és az üres nacionalista manifesztációnak* a magyar és idegen befolyás ellen — állapitja meg.

A bajok összességét a következőkben foglalja össze: *Romlottság és kapzsiság a közigazgatásban, kereskedés a legnagyobb szociális problémával: az agrárreformmal, az igazságszolgáltatás rendezetlensége, tudatlanság, hanyagság és a képességek hiánya a közoktatásban, erőszak és durvaság a közügyekben, mind azt mutatják, hogy a Vajdaság helyzete sulyos és válságos. Emiatt a népnek nincs bizalma a hatóságokhoz és az állami funkcionáriusokhoz.*

Nagy általánosságban mozognak a panaszok és nagy általánosságban felvázolt kivánságokkal fejezi be brosuráját a szerző: A kormány, a szerbek és szerbiaiak távolitsák el azokat, akik rossz általánositásra adnak alkalmat: a romlottság képviselőit és a bajok okozóit, akkor megszünik minden válaszfal és ki fog derülni, hogy a vajdaságiak is a nemzeti és államegység őszinte hivei. A röpirat: a vajdasági szlávság védőirata.

Befejeződött

az utódállamok bécsi konferenciája

A jóvátételi bizottság dönt a régi államadóssági kötvényekről

Bécsből jelentik: Az utódállamok képviselőinek tárgyalásai, az egykori monarchia háboruelőtti államadósságainak feloszlatásáról, *pénteken befejeződtek.* A delegátusok érdemleges határozatot nem hoztak, de nem is ez volt célja a konferenciának, hanem hogy tisztázzák *az egyes utódállamok álláspontját* a régi államadóssági kötvények felosztása tekintetében és arra a tervre vonatkozólag, hogy *közös pénzalapot kellene teremteni közös befizető hellyel,* hogy innen lehessen törleszteni az idegen tulajdonban lévő régi államadóssági kötvényeket. A bécsi tanácskozásokon már csak azért sem lehetett érdemben határozni, mert egyidejüleg *január 14-dike óta ülésezik Rómában az utódállamoknak egy másik konferenciája,* amely a postatakarékpénztárak, állami alapok és alapitványok stb. kérdéseiről tárgyal.

A jóvátételi bizottság megbizottai Párisban elő fogják terjeszteni az egyes utódállamoknak a bécsi konferencián kialakult felfogását és csak azután fog a jóvátételi bizottság dönteni. Ez a döntés lesz az alap az utódállamok egy ujabb konferenciájának előkészitésére, amikor is az állami kötvények átvételéről és honorálásáról véglegesen fognak határozni.

A záró konferencia után *a tárgyalások eredményéről a párisi jóvátételi bizottság hivatalos közleményt fog kibocsátani.*

A véres csomag

Magzatelhajtásért letartóztatott házaspár

A suboticai rendőrség — mint a *Bácsmegyei Napló* megirta — rejtélyes ügyben inditott nyomozást néhány nappal ezelőtt. *Matkovics* István suboticai földmives vasárnap jelentést tett a rendőrségen, hogy a kórház melletti ugarokban egy véres csecsemőholttest hever. A rendőrség részéről *Miodrágovics* ügyeletes rendőrkapitány és dr. *Osztrogonác* Béla rendőrorvos nyomban a helyszinre mentek, mire azonban odaértek, a csecsemőhulla már nem volt ott. Több napig tartó nyomozás után a rendőrség csütörtökön világosságot deritett a rejtélyre.

A nyomozásban résztvevő *Malagurszki* Márkó és *Vujkovics* Gergely detektivek csütörtökön megtudták, hogy Rudics László negyvenegyéves suboticai vasutas vasárnap reggel öt óra tájban egy véres csomaggal távozott el hazulról, ami a szomszédoknak is feltünt. A detektivek kimentek Rudics Bunyevacska-utca 112. szám alatti lakására, ahol Rudicsot kérdőre vonták. Rudics hosszas faggatás után beismerte, hogy felesége abortált és a méhmagzatot elvitte a kórház melletti térre, hogy elássa. A járókelők azonban zavarták munkájában, mire a hullát otthagyta és hazament. Később azonban, abban a félelemben, hogy a hullát az emberek megtalálják, kiküldte kisleányát a véres cso-

magért és haza vitette. Ennek magyarázható, hogy mire a rendőrség megérkezett, a magzat eltünt. Rudics azután a csomagot kivitte a Kéri-temetőbe, ahol elásta.

A detektívek Rudicsot, ugyszintén a még betegen fekvő Rudicsnét csütörtökön este letartóztatták és beszállitották a rendőrségre. A rendőrségen történt kihallgatásuk során az is kiderült, hogy a magzatelhajtásnál *Elek* Katica suboticai szülésznő segédkezett, akinek száz dinárt fizettek. A rendőrség még az éjjel elő akarta állitani Elek Katicát, azonban nem sikerült megtalálni. Rudicsné az éjszaka folyamán a fogdában rosszul lett, ugy hogy a reggeli órákban a mentőknek be kellett szállitani a közkórházba. Állapota sulyos.

A rendőrség pénteken délelőtt folytatta a nyomozást és letartóztatta Elek Katica szülésznőt is. Kihallgatása után ugy őt, mint Rudicsot átadják a suboticai ügyészségnek.

Szocialista válasz

Bethlen vádjaira

A magyar kiküldöttek nem akartak egy okmányon szerepelni volt népbiztosokkal

Budapestről jelentik: Gróf *Bethlen* István miniszterelnök a péntek reggeli lapokban nyilatkozatban reflektált a bécsi paktum-tanácskozáson hozott határozatra és a tanácskozáson elhangzottakra. A miniszterelnök kijelenti nyilatkozatában, hogy a hozott határozat lényegében nem más, mint *formális itélet a pártvezetőségnek a kormánnyal létesitett megegyezése felett.*

A miniszterelnök *elitéli, hogy egyes külföldi tényezők egy magyar nemzetgyülési párt ténykedései felett itéletet hozhassanak, annak utasitásokat adhassanak* és ezt *összeférhetetlennek mondja a képviselői mandátummal.* Tiltakozik a határozat durva hangja ellen, majd kijelenti, hogy a szocialistáktól sohasem kérte elveik megtagadását.

A szociáldemokrata-párt egyik vezetőtagja *Bethlen* miniszterelnök nyilatkozatára vonatkozóan a következőket mondotta egyik budapesti estilap munkatársának:

— A magyarországi szociáldemokrata pártban a bécsi ut előtt heves vita folyt afelől, elmenjünk-e erre a tanácskozásra, vagy sem? *Igen erős áramlat volt, amely azt kivánta, hogy a párt ne menjen el erre a megbeszélésre.* Ebben az esetben azonban kétségtelen, hogy *rendkivül megerősödött volna a belső szélsőséges ellenzék a magyarországi pártban,* amelynek vezetősége azt hirdette volna, hogy a pártvezetőség nem mer az Internacionalé kiküldöttei elé állni, mert érzi, hogy nincs igaza. Másrészről *valószinüsitettük volna ezzel a vonakodásunkkal a bécsi kommunista és emigráns csoportoknak a magyar pártvezetőség ellen szüntelenül hangoztatott vádjait* és ennek következtében kitettük volna magunkat az egész világ minden szociáldemokrata szervezete részéről támadásoknak.

— Utunk kétségkivül jó eredménnyel járt, mert *a külföldi szocialisták, akik információikat eddig bécsi forrásból kapták, belátták annak az érveléstünknek az igazságát, hogy az utolsó idők eseményei és cselekedetei felett nem mondhatnak kritikát azok, akik az eseményektől távol minden veszélyen és kockázaton kivül állva nézték az eseményeket.*

— A miniszterelnök ur tiltakozik a jelentés durva hangja ellen. Erre vonatkozólag rá kell mutatnunk arra, hogy *a kifogásolt jelentés nem a magyar szocialisták jelentése.* Ezt a tárgyalóbizottság adta ki, annak megfogalmazásában a magyar kiküldötteknek részük nem volt. Eleinte szó volt arról, hogy a tárgyaláson résztvevő összes tényezők közös nyilatkozatot adnak ki az ügyben. *A magyar kiküldöttek azonban nem akartak volt népbiztosokkal egy okmányon szerepelni,* ezért jött létre az a megoldás, hogy négy különböző nyilatkozat jelent meg, amelyek között *a felelősséget a magyarországi párt kétségkivül csak az általa kiadott és az általa aláirt nyilatkozatért viselheti.*

A szociáldemokrata-párt vezetősége, a pártválasztmány és a parlamenti frakció a jövő héten *együttes ülésen foglalkozik a miniszterelnök nyilatkozatával és a párt aktuális belső ügyeivel.*

Kudarccal végződött a román pénzügyminiszter londoni utja

Bratianu Vintila tárgyalásai Churchill kincstári kancellárral

Londonból jelentik: *Bratianu* Vintila román miniszterelnök tárgyalásokat folytatott *Churchill* kincstári kancellárral, akinek elmondotta, hogy *Románia sulyos pénzügyi helyzetbe került, mert a magyar és bolgár jóvátételi követeléseket nem hajthatja be, viszont az ujonnan szerzett területek után ráeső pénzügyi kötelezettségek* teljesitése alól a szövetséges hatalmak nem oldják fel.

A lapok megállapitják, hogy *Bratianu* londoni *látogatása kudarccal végződött.* Sem az angol piac, sem az amerikai bankárok *nem voltak hajlandók Romániának államköltsönt vagy kisebb hiteleket nyujtani, mert nem kivánnak neki módot adni a fegyverkezésre.* Hiába próbálkozott *Bratianu* azzal a módszerrel, hogy Románia katonai terveinek végrehajtása érdekében az angol hadfelszerelési gyáraknál fog megrendeléseket eszközölni, a *City vezető tényezői igy is elzárkóztak minden kölcsön elől.* Arra az álláspontra helyezkedtek, hogy amennyiben az angliai hadfelszerelési gyárak meg akarják szerezni a romániai rendeléseket, *az ő dolguk, hogy maguknak hitelt szerezzenek és hitelt nyujtsanak a román kormánynak.*

HALÁLOS VASUTI SZERENCSÉTLENSÉG KÉTEGYHÁZÁN

KÉT HALOTT, EGY SULYOS SEBESÜLT

Budapestről jelentik: Pénteken hajnalban, néhány perccel négy óra után halálos vasuti szerencsétlenség történt *Kétegyháza* közelében. A Budapestről este fél tizkor induló 620-as személyvonat Békéscsabán tul a kétegyházai tanyáknál, *a nyilt pályán összeütközött egy tehervonattal.* Az összeütközés következtében *két vasutas nyomban meghalt,* a vonatkisérő személyzet egyik tagja pedig *igen sulyosan megsebesült.*

A szerencsétlenség hirére Kétegyháza állomásról segélyvonat ment ki a katasztrófa *szinhelyére* és nyomban megkezdték a mentési munkálatokat. A romok eltakaritása közben emelték ki a romok közül *Szerencse* Imre vonatvezető és Kiss István vonatkisérő borzalmasan összeroncsolt holttestét. *Zelena* Ferenc kalauzt sulyos sérülésével beszállitották a kétegyházai közkórházba. A személyvonat utasai közül senki sem sérült meg.

Az összeütközés következtében a személyvonat kalauz- és posta-kocsija, valamint a tehervonat nyolc vaggonja kisiklott. A pálya nagyon megrongálódott, azonban sikerült még a délelőtt folyamán rendbehozni, ugyhogy nagyobb forgalmi zavarok *nem állottak elő.* A szerencsétlenség okának kideritésére megindult a vizsgálat.

A békeparitás kétszeresére emelkedett a buza ára

A tengeri is drágul a világpiacokon

Az európai rossz buzatermés következtében — mint előreláthető volt — rohamosan drágulnak a kenyérmagvak és a *fogyasztópiacok* kénytelenek szükségletüket amerikai — főleg argentiniai buzával fedezni. Argentinában most ért véget az aratás és az ottani bő termés folytán a szállitási költségek beszámitásával olcsóbb Középeurópában az amerikai, mint az itt termett buza. A jugoszláviai termelőpiacokon — ahol egyedül volt exportképes mennyiségü termés — szintén annyira megdrágult a buza, hogy a fogyasztó államok — Ausztria, Cseh-szlovákia és Magyarország is — inkább Amerikából vásárolnak. *A bácskai buza ára a termelő-állomáson a dinár mai kurzusa mellett a békeár paritásának éppen kétszeresére emelkedett,* amennyiben a 490 dinár os Szenta-paritásu buzaár 8.50 centimes dinár kurzus mellett *40 aranykoronás árnak felel meg.*

A száraz és enyhe tél egyébként erősen aggasztja a gazdákat a jövőévi termés miatt és ez a *még tekintélyes* raktári buzakészletek visszatartására birja rá a termelőket. Az emelkedő európai kereslet folytán Amerikában, a csikagói és newyorki tőzsdéken is napról-napra emelkedik a gabona ára, ugyhogy *még további drágulásra lehet számitani.* A drágaság miatt *Romániában a kormány maximálta a gabona árát.* Emiatt a román termelők *visszatartják a buzát,* ugyhogy a kormány kénytelen *a rekviráláshoz nyulni,* hogy legalább a belföldi fogyasztók szükségletét biztositani tudja. Szó van arról is, hogy a román kormány *monopolizálni fogja a gabonakereskedelmet,* mindenesetre bizonyos azonban, hogy román buza egyelőre nem kerül piacra, a minek hiányát Középeurópa erősen érzi.

A magas buzaárak folytán a Vajdaságban és az egész országban csupán belföldi gabonaüzletek jönnek létre, mig *az export teljesen megszünt.* A buza áremelkedése természetesen *befolyással van a tengeri árára is* és nálunk éppugy, mint a budapesti és pozsonyi gabonatőzsdéken is mindazok, akik az amerikai buzaüzletek lebonyolitásába nem akarnak, vagy nem tudnak belekapcsolódni, tengeriben kötnek nagyobbszabásu vételeket. A tengeri termés tudvalevően igen nagy volt mindenütt és a termelőknél levő eladatlan bészletek is még tekintélyesek, a spekuláció mégis felhajtja az árat és a tengeri mindjobban megközeliti a buza és kukorica közötti békebeli arányt. A vajdasági tengeri ára is január eleje óta a mai napig 195—200 dinárról 215—220 dinárra, tehát *tiz százalékkal emelkedett.*

Budapesten az utóbbi hat hétben több mint 25 százalékkal (245—250 ezer koronáról 290—295 ezer koronára) emelkedett a tengeri ára, amit tőképp a kontremin nagyarányu fedező vásárlásai idéztek elő.

A napi üzletektől függetlenül és azoknál nagyobb arányokban történnek azonban tengeriben üzletkötések tavaszi szállitásra. Pozsonyban az áprilisi jugoszláv tengeri ex slep 150 csehkorona körül van, mig Budapesten májusi szállitásra 340—350 ezer koronát kérnek a tengeriért. Az árakból is látható, hogy *a piac rendkivül szilárd és tavaszra nagy áremelkedést várnak a tengeri-piacokon.*

A „cselekvő magyar" éhségsztrájka

Tizenngolc napja nem eszik Otho budapesti ékszerész gyilkosa

Budapestről jelentik: 1923. julius 27-én este — mint emlékezetes — meggyilkolták *Otho* Lajos dusgazdag budai ékszerészt tárnok-uccai lakása előtt. A nyomozás során megállapitották, hogy a gyilkosság tettesei *Bedő* József magánhivatalnok és *Dula* József államvasuti tisztviselő, akiket letartóztattak.

A rendőrségen tett beismerő vallomásuk és a tanukihallgatások alapján megállapitást nyert, hogy Bedő és Dula voltak alapitói és szervezői az 1923 tavaszán alakult *„Cselekvő Magyarok Táborának"*, melynek célja *az államhatalom erőszakos megszerzése, a zsidóság kiirtása és a szervezet által indexre tett gazdag zsidó kereskedők és bankárok megölése és kirablása volt.* Otho ékszerészt azért gyilkolták meg, hogy kirabolva üzletét, a rablott pénzből és értékekből a további akciókat finanszirozhassák. A gyilkosságot Bedő követte el, utána Dula kifosztotta az ékszerész lakását, majd Bedő *glaszé-kesztyüt vett véres kezére* és az Emke-kávéházba ment.

Az ügyészség nemrég adta ki ellenük vádiratát. Mindkettőjüket *gyilkosságra való szövetkezéssel,* továbbá Bedő Józsefet mint tettest, Dulát mint bünsegédet gyilkossággal és rablás kisérletének büntettével vádolják. Minthogy a főtárgyalás kitüzése késett, Dula annyira elkeseredett, hogy *három héttel ezelőtt cellája ablakára törülközőjével felakasztotta magát,* az őr azonban még idejekorán észrevette és a törülközőről levágta. Minthogy ez sem hozta magával a főtárgyalás kitüzését, Dula ezelőtt tizennyolc nappal *éhségsztrájkba kezdett.* Nem hallgatott sem a fogházgondok, sem védője tanácsára, nem volt hajlandó egy korty vizet, vagy egy falat ételt magához venni. A hatalmas testalkatu ember napról-napra rohamosan fogyott, ugy hogy mikor a fogházorvos meglátogatta, már a *tagjait sem tudta mozgatni.* Minthogy minden rábeszélés hasztalannak bizonyult, *a gyüjtőfogház kórházába szállitották, ahol mesterségesen táplálják* és szakszerü kezelésben részesitik.

Időközben a törvényszék már ki is tüzte a pőr főtárgyalását jövő hónap tizennyolcadikára.

E. SZECSI
PHILATELIA
bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legujabb arany Michel 1924—25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyüjtőknek választékot megkeresésre küldök. — Megvételre keresek használt jugoszláv bélyegeket.

„Igy irtok én"

A patkányirtó egyszerü, mondhatni puritán életet él künn a világ végén, távol a nagyváros zajától, a Rozmaring-uccában, annak is egyik eldugott házában, hogy igazán direkt kunszt rákakadni.

— Itt lakik a Kucora ur? — kérdeztem Kucorától, aki persze azt felelte, hogy igen és bevezetett egyszerü, de ízléses hajlékába a szuboticai patkányok réme. Az ablak párkányán kenőcsös tégelyek és lombikok sorakoztak és a kemencében vörösen izzott a parázs. Mintha csak egy alkimista műhelyében lettem volna. Kucora ur szivesen és kedélyesen beszél, egyáltalán nem ugy néz ki, mint egy lestrapált hadvezér, de azért nagynevü ősére, a hamelni patkányfogóra se emlékeztet. Inkább egy jóforgalmu szappanfőző benyomását kelti a figyelmes szemlélőben. Igy gyönyörködtünk egymásban pár pillanatig, aztán rátértünk a tárgyra, vagyis a patkánybüvölő nyilatkozott. Összesen a következőket mondotta:

— A patkányirtás ma már nem megélhetés, annyi vegyszer, gyári méreg áll a közönség rendelkezésére, hogy nem vesz magának annyi fáradságot, hogy engem hivjon segitségül. A laikus ember nem tud munka és munka között különbséget tenni, ép ugy mint ahogy izléstelen emberek olcsó reprodukciókat vásárolnak a drágább, de művészibb kép helyett. A patkányok persze vigan szaporodnak és a markukba röhögnek, mert a patkánynak is van ám esze, a patkány, pláne a városi patkány, ösmeri az összes mérgeket és majd bolond lesz bevenni a ciankálit. Az én módszerem sokkal egyszerübb és praktikusabb mint a gyári patkányirtóké. Én olyan kosztot gyurtam nekik, hogy gyönyörrel zabálták meg és csak egy óra multva fordultak fel tőle otthon, ugyhogy a családban nem tudták megállapitani, tulajdonképpen mi is okozta a halálát. Mert ha a patkány megrágja a patkánymérget és nyomban ott a helyszinen meggebed, nem létezik, hogy a többi házbeli patkány rámenjen arra a méregre. Erre mérget vehet!

Ekkor odakünnt éles miákolás hallatszott, amely hirtelen eszeveszett nyervogásban csapott át. Az ablaktábla kinyilt és szinte félholtan a rémülettől bezuhant rajta egy nagy kandurmacska, nyomában egy jólfejlett, csinosnak is mondható patkánnyal. Ahogy a patkány észrevett bennünket, megállott, majd rövid habozás után hátatfordítva lassu himbálózással eltünt a rács mögött.

— Szivi! Szivi! — kiabálta elérzékenyülten a patkányirtó és keblére ölelte a szerencsésen megmenekült cicát.

— Hogy dobog a szive — mondta izgatottan — tegye csak ide a kezét — és odatettem. A macskának kétségtelenül szivbaja volt, vagy rémesen belehetett gyulladva, mert egész hangosan vacogott a szive, mint egy szerelmes lánynak. Nagyon a szivire ment az a patkány.

Nem akartam kellemetlenkedni a patkányirtónak a kinos esetből kifolyólag, láttam a szeméből, hogy borzasztóan röstelli, de ő mindjárt exkuzálni kezdte magát:

— Fogalmam sincs, hogy került ide ez a dög, biztos a szomszédból jött át, ott annyi van, mint a szemét, hogy a frássz üssön belé — és igen kedvezőtlenül nyilatkozott a piszkos szomszédságról. Eközben az ablakon ismét feltünt a patkány. Ugylátszik nem tudott lemondani a cicáról és kémszemlét tartott. A patkányirtó intett és behuzott a sarokba.

— Most nézzen ide! *Igy irtok én!* — sugta a fülembe és szemében vad harci tüz lobogott. Egy pálcára szürkés pépet kent, ami ép ugy nézett ki, mint a baracklekvár és a szaga is ép olyan volt. Óvatosan az ablakhoz tolta, ugyhogy a patkánynak okvetlen észre kellett vennie és lélekzetvisszafojtva lestük a fejleményeket. A patkány nyugodtan közeledett és mig szimatoló orrát feltartotta magasra, a szekrénnyel egyvonalban, halkan belelépett a halálos lekvárba.

— Kilencven százalékos méreg! — lihegte a patkányirtó — két perc alatt kampec lesz tőle!

De a patkányt egyáltalán nem gyötörték halálsejtelmek. Megette az utolsó szemig, még le is nyalta a pálcikát, aztán felmászott a kredencre, ahol gyors egymásutánban a következőket zabálta meg: egy amatőrkiadásu bibliát, egy kupica vazelint, egy megkezdett szalonnaszeletet, két csibe szárnyát, egy tubus szindetikont, egy félspulni cérnát és éppen belekezdett a patkányirtó legujabb találmányu, gyorsan ölő mérgébe, — mert a patkányirtó kegyetlen foglalkozása ellenére is egy filantróp volt és és nem akarta, hogy az áldozat soká szenvedjen — a mikor a patkányirtó dühöngve rárohant. A patkány sajnálta a finom izletes mérget otthagyni és védekezett, már ugy, ahogy egy védtelen patkány védeni tudja az életét egy bősz patkányirtóval szemben, aki piszkavassal támad rá. Végül is ugy kellett agyonverni.

Igy irtott ő. (t. i.)

A fehér szarvas

Indus hercegnek adta ki magát egy angol szélhámos

Nagystilü kalandort tartóztatott le a napokban a luganói rendőrség. A szélhámos *Tavanna Ray* kanadai indus hercegnek adta ki magát és különcködő életmódjával Bellinzonában nagy feltünést keltett.

Tavanna Ray, a »fehér szarvas« december 13-án érkezett Turinból Bellinzonába és mindjárt az első pillanatban magára irányitotta a figyelmet azzal, hogy a hordárnak ötven frank borravalót adott. Már korábbi olaszországi tartózkodása alatt jó viszonyba került a friauli *Khevenhüller* grófi családdal. Tavanna Ray azzal dicsekedett, hogy a *Bourbonoktól származik* és sokat beszélt kanadai hatalmas birtokairól, a melyeket el akar adni, hogy állandóan Olaszországban telepedjék le. Olyan jól tudta kezelni arisztokrata ismerőseit, hogy részletekben már *egymillió lira kölcsönt kapott tőlük. Az utolsó részletet Khevenhüller grófnő személyesen vitte el neki Bellinzondba,* hogy »kanadai petroleumüzletét realizálhassa.« A grófkisasszonyt már feleségül is igérték a biztos fellépésü kanadai hercegnek. A comtess azonban, ugy látszik, nem volt olyan jóhiszemü, mint a szülői és Londonba utazott, hogy megtudjon egyet-mást az exotikus herceg magánviszonyairól. Mindaz, amit megtudott, nagyon szomoru volt és tapasztalatainak eredménye nem házasság, hanem elfogatási parancs lett.

A grófkisasszony Londonban megtudta, hogy az érdekes indus törzsfőnök tulajdonképpen egy mezőgazdasági munkásnak és egy pásztornőnek törvénytelen gyermeke, Rhode Islandon született 1889-ben és *Edgard la Planto* a neve. Első felesége egy amerikai nő volt és ő maga, mint baritonista, többször fellépett a londoni Zeneteremben. Londonban házasodott meg másodszor. Egy telefonosnőt vett el, de nemsokára ezt is elhagyta, sőt első házasságából származó leánykáját is nála hagyta. Nemsokkal később fellépett a franciaországi Star filmvállalatnál mint indián törzsfőnök valódi indusokkal együtt, a kiktől eltanult egyes szokásokat és a ruhájukat is megszerezte. Ezek után már csak mint indus herceg szerepelt és cselekedetelnek szinhelyéül Brüsszelt választotta, ahol azt a mesét adta elő, hogy *az indusok érdekeit akarja a népszövetség előtt képviselni.* Hogy milyen jól játszotta szerepét, bizonyitja az, hogy felszólitották, tartson az egyetemen előadást és itt állitólag *oly nagy tolongás volt a jegyekért, hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie.* Azután egy ideig Nizzában élt, ahol meg tudta találni a kapcsolatot a nemzetközi arisztokráciával. Legnagyobb sikereit azonban Olaszországban aratta. Turinban fasisták társaságában automobilon körutazást tett a városon és mint indus herceg nemzeti viseletben résztvett az Odeon-szinházban a Rómába való bevonulás évfordulójának emlékünnepén. *Firenzében az Alhambrában diszelőadást rendeztek a tiszteletére. Az előadás után tisztelőit nagy bankettre hivta, a számlát azonban nem fizette ki. Még XI. Pius pápa is kihallgatáson fogadta az indus herceget. Áldását adta rá és kézirásával ellátott fényképét ajándékozta neki.*

A zsidó kántor tragédiája

Elcsapták, mert megvádolták

Becskereki jelentés alapján hirt adtunk arról, hogy *Mendel* Farkast, a becskereki zsidó hitközség segédkántorát letartóztatták azon a cimen, hogy szerb vizkereszt napján szentséggyalázást követett el, mert belemosta a kezeit abba a hordóba, amiben a megszentelésre szánt vizet tartották a becskereki Bega hidon.

A szegény alkántor ujedten tiltakozott a vád ellen. Elmondta, hogy fogalma sem volt, miért áll a hordó a Bega hidján, különben sem mosta bele a kezét, csak megnézte, hogy a viz be van-e fagyva. A rendőrség elfogadhatónak találta a védekezést, Mendel Farkast szabadlábra helyezte, azonban az eljárást folytatja ellene.

A vicinális jellegü ügy csütörtökön Mendel Farkasra nézve keserves fordulatot vett. Mendel próbaidős alkalmazottja volt a becskereki zsidó hitközségnek. Most járt le az egy esztendei próbaideje s csütörtökön a becskereki zsidó hitközség előljárósága ülést tartott s *Mendelt elbocsátotta* állásából. Az előljárósági ülésen hangoztatták, hogy azért kell Mendelt elbocsátani, mert a görögkeleti szerb hitközség megtorlást kiván az elkövetett szentséggyalázás miatt.

A szegény alkántor, aki négy gyermekkel, asszonnyal marad kenyér nélkül, fühöz-fához kapkod, hogy parányi existenciáját megmentse. A becskereki szerb hitközség intencióiról autentikus helyen kinyilatkoztatták, hogy a szerb hitközség nem azt kérte, hogy az alkántort csapják el, hanem oly értelmü átiratot küldött a zsidó hitközséghez, hogy *amennyiben* Mendel bünössége kiderül, akkor büntessék meg.

A határozat azonban már megszületett s egy kis existencia pusztult el miatta . . .

82.000 dinár

évi nyugdijat kap a noviszadi polgármester

Noviszad város közgyülése

Noviszadról jelentik: Pénteken folytatta a noviszadi kiszélesitett tanács a csütörtökön megkezdett közgyülést *Szlepcsevics* Milán főispán elnöklésével. A közgyülés tizenegy nyugdijügyet tárgyalt, ezek között dr. *Stefanovics* Zsarkó polgármester nyugdijazását. Ennél a pontnál *Tatics* Pavle szociáldemokrata kérdést intézett a főispánhoz, *mi az oka a munkabiró polgármester nyugdijazásának.*

Szlepcsevics főispán válaszában kijelentette, hogy *Stefanovics polgármester azért kedvetlenedett el, mert a kormány a város megkérdezése nélkül mentett fel és nevezett ki városi tisztviselőket. Mirkovics* Glisa a radikális-párt nevében hangsulyozta, hogy a párt szivesen látta volna, ha Stefanovics polgármester állásában maradt volna és sajnálja távozását. Hosszas vita után végül *a közgyülés évi 82.000 dinár nyugdijat szavazott meg Stefanovics polgármesternek.*

A többi nyugdijazást a nyugdijválasztmány javaslata alapján intézte el a közgyülés, kivéve *Bosnyákovics* István főszámvevőét, akinek nélkülözhetetlenségét több felszólaló hangoztatta. Végül ezt a pontot levették a napirendről és Szlepcsevics főispán kijelentette, hogy a belügyminisztériumban már eljárt Bosnyákovics reaktiválása érdekében.

A közgyülés végén *Marcikics* Mirkó interpellált a legutóbbi uccai harc alkalmával letartóztatott *Palkovjevics* Pérának és Lukának *a rendőrségen történt állitólagos megveretése ügyében. Rakics* Radenkó főkapitány-helyettes válaszában kijelentette, hogy az ügyben szigoru vizsgálatot folytatott le, amely azonban *nem tudta a rendőri közegek bünösségét megállapitani* és igy nem indithatott senki ellen eljárást. A közgyülés a választ tudomásul vette.

Gömbös öklöt igér

a numerus clausus támadóinak

Fajvédő-offenziva a keresztény-zsidó házasságok ellen

Budapestről jelentik: A fajvédők csütörtök este pártvacsorát tartottak. *Méhely* Lajos nyitotta meg a szónoklatok sorát és azt hirdette, hogy *a keresztényeknek nem szabad összekeveredniök a zsidókkal. Gömbös* Gyula a numerus clausus támadói ellen fordult pohárköszöntőjében. — Ugy vélem — mondotta a többi között, — hogy *megrendelésre készülnek a numerus clausus ellen tránuyló beszédek.* Én azt mondom a numerus clausus támadóinak, hogy *van még magyar ököl, amely alkalmas pillanatban le fog sujtani a hitvány és gyáva elemekre.* Ennek a törvénynek csak egy hibája van, az, hogy a numerus clausust nem alkalmazza az egész vonalon, hanem csupán az egyetemen. *Nemcsak az ipari és kereskedelmi intézmények minden ágában és a foglalkozások minden terén, hanem a középiskolákban is be kellene vezetni a numerus clausust s minden uj állást foglalkozási kataszterek alapján a numerus clausus szerint kellene betölteni.*

Ezután *száz százalékos zsidóknak* nevezte azokat a keresztény kormánypárti képviselőket, akik az utóbbi napokban a numerus clausus eltörlését követelték, majd igy fejezte beszédét:

— Nem tartom veszélyesnek ezt a támadást, de mégis riadót hirdetek és minden keresztényt a fedélzetre szólitok. Büszkén vallom, hogy *velünk nincs bátorsága senkinek szembeszállni s ha mi sikra szállunk a numerus claususért, nem kerülhetünk a kivezetés tekintetében a szocialistákkal egyenlő elbánás alá.* Szükségesnek tartom, hogy minden keresztény ember ellensége legyen a vérkeresztződésnek. Nagyon szeretném, ha ezt a szózatomat a magyar néptől kezdve a bálakon és a zsurokon keresztül az egész magyar intelligencia meghallaná. Ebben az országban csak a honfoglaló magyar faj vezethet.

Pénzt talál, ha fuvarleveleit elévülés előtt felülvizsgálatra beküldi.
Átvizsgálás díjtalan!
724
TARIF D. D. SUBOTICA
VILSONOVA UL. 11
Mindennemü vasuti káresetek szakszerüen biráltatnak el és reklamáltatnak meg
Saját érdekében küldje be fuvarleveleit felülvizsgálatra

HIREK

— A becskereki radikális párt nagygyülése. Becskerekről jelentik: A becskereki radikális párt február 3-ikán, csütörtökön délelőtt 9 órakor a Szerb Korona szállóban nagygyülést tart, amelyen Nincsics külügyminiszter és a párt több volt képviselő tagja is résztvesz.

— Javult dr. Kraft állapota. Verbászról jelentik: Dr. Kraft István állapota a pénteki napon lényegesen javult. A beteg teljesen lázmentes volt és az agyrázkódás tünetei is mulóban vannak. Dr. Kraft mindamellett egyelőre még nem fogadhat látogatókat. Grassi pénteken elhagyta a betegágyat.

— Csökkent Csehszlovákia rövidlejáratu államadóssága. Prágából jelentik: Pospischil igazgató interjut adott a Prager Pressenek a pénzügyi helyzetről. Kiderül nyilatkozatából, hogy a csehszlovák köztársaság rövid lejáratu államadóssága, amelyeknek kamatszolgáltatása sulyos teher az államháztartásra nézve, 4 millió cseh koronáról 3·5 millióra apadt.

— Tanügyi hirek. Szentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter *Pility* Emil szentai tanfelügyelőt nyugdijazta, Palonácski Iván adai tanitót Sztari-Szivacra, *Kovács* Antal temerini tanitót Molra, *Babics* Katica martonosi tanitónőt Ljiljanacra (Szerbia), *Szabó* Ilona petrovoszelói tanitónőt Molra, *Mihálec* Erzsébet moli tanitónőt Petrovoszelóra helyezte át. *Kirinics* József tanitót Adára nevezte ki a közoktatásügyi miniszter. *Takács* József moli tanitó lemondott állásáról. — A közoktatásügyi minisztérium Molon és Horgoson egy-egy uj szerbnyelvü elemi iskolai osztályt, a tanyavidéken pedig két-két magyarnyelvü elemi iskolai osztályt állitott fel.

— Háztelket kaptak a moli magyarok. Molról jelentik: Mol község képviselőtestülete *Gojkovics* Jován községi jegyző és *Ludaics* Száva kezdeményezésére elhatározta, hogy a községbeli földnélküli magyarok részére házépités céljára fölparcelláz negyven katasztrális holdat. Miután a határozatot a vármegye jóváhagyta, egy bizottság *Radulaski* Milivoj mérnök vezetése mellett hozzáfogott a háztelkek kijelöléséhez. A bizottság amely szerdán végleg befejezte munkáját, körülbelül háromszáz földnélküli magyarnak osztott ki házhelyet részint a községben, részint pedig Molgunarason.

— A bukaresti béke utóhangjai. Bukarestből jelentik: Február hónap folyamán Bécsben Románia képviselői értekezletet tartanak Németország, Ausztria és Magyarország képviselővel. Az értekezlet tárgya a bukaresti béke megsemmisitéséből származó visszatéritések kérdése.

— Áthelyezett jegyzők. Becskerekről jelentik: A belügyminiszter Ankucics Milán sveti-mihajloi jegyzőt Szlovacski Alexandrovácra, Haim Artur szlovacski-alexandrováci jegyzőt Sveti-Mihajlora, Fara Vásza jegyzőt Szeleusról Uzdinra, Milánkovics Koszta jegyzőt pedig Uzdinról Szeleusra helyezte át.

— Károlyi Mihálynét megoperálták. Newyorkból jelentik: Gróf Károlyi Mihály feleségén hólyaggyulladás miatt mütétet hajtottak végre. A mütét sikerült.

— Beregi Oszkár amerikai utja. Bécsből jelentik: *Beregi* Oszkár a jövő szezón elején hosszabb amerikai turnéra indul. Partnere *Pécsi* Blanka, a Magyar Szinház müvésznője lesz. A turnén a *Kamélias hölgy*-et és *Kean*-t fogják játszani.

— Nagy botrány egy londoni filharmónikus hangversenyen. Londonból jelentik: A Kings Hall-ban csütörtökön este Goosen Jenő vezénylete alatt filharmónikus hangverseny volt. A filharmónikusok előadták Honecker „Pacifist 231" cimü „zenei költeményét", amelynek főtétele egy amerikai gyorsvonat berobogó mozdonyának dübörgését, zakatolását és mindenféle más fülsiketitő zaját fejezi ki. A Kings Hall filharmónikus koncertjeinek rendes bérlő közönsége, amely a zeneértőkből kerül ki, élénken tiltakozott a szörnyü hangzavar ellen, de annál lelkesebben tapsoltak a karzatokon a modern zene hivei.

— A kikindai Srnao zászlószentelési ünnepe. Kikindáról jelentik: A kikindai Srnao vasárnap tartja zászlószentelési ünnepélyét. Az ünnepség egyházi szertartását *Létics* György görög-keleti püspök végzi. Délben bankett lesz, este pedig müsoros táncestélyt rendez a Srnao vezetősége a Nemzeti-szálló nagytermében.

— Párisban meglopták a japán császár sógorát. Párisból jelentik: Érdekes lopás ügyében folytatott nyomozást a párisi rendőrség. Gróf *Asa*, a japán császár sógora, aki néhány hét óta Párisban tartózkodik, panaszt tett a rendőrségen, hogy az Avenue de Malakoffon levő lakásáról elloptak egy pénztáskát azon az estélyen, amelyet barátai számára rendezett. A táskában tizenötezer frank és ötezer lira volt. A rendőrség kideritette, hogy a lopást a japán gróf egyik elbocsátott olasz szolgája követte el a házgondnok segitségével. Mindakettőjüket letartóztatták.

— A magyar radikália-klub társasvacsorája. A szuboticai magyar radikális-klub február 5-ikén, csütörtökön este 8 órakor a klub helyiségében vacsorát rendez. Jegyek a háznagynál kaphatók. Egy teriték ára 30 dinár.

— Szantics-ünnepély a noviszádi szinházban. A noviszádi nemzeti szinház vezetősége február 3-ikán Szantics Alexa hirneves jugoszláv költő és drámairó halálának első évfordulója alkalmával emlékünnepélyt rendez, amelynek során az elhunyt iró „Hasszán Agmica" és „A köd alatt" cimü szinmüveit adják elő.

— Zöld internacionálé alakul. Bécsből jelentik: Egy agráriusgyülés, amely *Hohenblum* ismert agráriusvezér elnöklete alatt folyt le, Hohenblum hosszabb beszéd során javaslatot terjesztett elő, hogy Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Németország parasztságát politikai pártállásra való tekintet nélkül egy nagy internacionáléban kellene összefoglalni. Ennek az internacionálénak előmunkálatait már legközelebb megkezdik.

— Magyarországon leszállitják a liszt vámját. Budapestről jelentik: A földmivelésügyi miniszter egy nyilatkozatban megcáfolja azt ahirt, hogy a liszt vámját teljesen eltörli. A minisztertanács pénteken este foglalkozik a liszt-vám mérséklésével. Az Esti Kurir értesülése szerint az eddigi 13 arany koronáról a liszt vámját 3¼ aranykoronára szállitják le.

— A budapesti Nemzeti Szinház bécsi vendégszereplése. Budapestről jelentik: A budapesti Nemzeti Szinház és a bécsi Burg-szinház vezetősége közt létrejött a végleges megegyezés a két szinház kölcsönös csere-vendégszereplésére vonatkozóan. Eszerint a Nemzeti Szinház február hónapban hat estén át fog játszani Bécsben, a Burg-szinház pedig ugyanekkor Budapesten tart előadásokat. A magyar Nemzeti Szinház bécsi előadásainak müsorán a következő darabok szerepelnek: III. Richárd, Sok hühó semmiért, A vén gazember, A házasságok az égben köttetnek, Sült a nap és A mizantrop.

— Meggyilkolta a családja. Staribecséről jelentik: Vladics Jovan vasuti pályaőr, aki egyik Stari-Becsej közelében levő őrháznál teljesitett szolgálatot, állandóan részegeskedett és ittas állapotban bántalmazta feleségét és gyermekeit. Legutóbb január 25-ikén este is részegen ment haza és összeverte családjának tagjait, mire felesége és István nevü legidősebb fia Vladicsot az éppen arra haladó vonat elé dobták, amely a pályaőrt halálra gázolta. A gyilkosságnak szemtanuja volt egy becsei asszony, akinek feljelentésére a rendőrség Vladicsnét és fiát letartóztatta és beszállitotta a noviszádi ügyészség fogházába.

— Ledererné anya lesz. Budapestről jelentik: A Kodelka-gyilkosság miatt letartóztatott *Lederer* Gusztávnét pénteken megvizsgálta a fogházorvos és megállapitotta, hogy az asszony *anyai örömöknek néz elébe*. Ledererné azt állitja, hogy *születendő gyermekének a meggyilkolt Kodelka az apja.*

— Véres verekedéssel végződött a késmárki Lenin-ünnep. Késmárkról jelentik: A kommunista-párt a napokban *Lenin-ünnepséget rendezett*, amelyen többszáz kommunistán kivül az *Orol* egyesület tagjai is megjelentek. Már az ünnepség megkezdésekor bizonyos volt, hogy verekedések lesznek. Amikor *Tauszky* Hermann kommunista képviselő a szlovenszkói püspöki pásztorlevélről kezdett beszélni, az Orol tagjai botrányt rendeztek, botok emelkedtek a levegőbe, kődarabok repültek, ugyhogy formális harc keletkezett az orolisták és a kommunisták között. A rendőrség csak nagynehezen tudta a gyülést szétkergetni, ekkorra azonban már egész sereg sebesült maradt a gyülés szinhelyén. A sebesültek nagyobb része az orolisták közül való, de a kommunisták közül is többen megsebesültek.

— Az ügyészség visszavonta felebbezését az Esküttperben. Budapestről jelentik: Az ügyészség tudvalevően felebbezést jelentett be az ötévi fegyházra itélt Esküttt Lajos és a hat és félhónapi börtönre itélt Tömör Angéla terhére. Az ügyészség a főtárgyaláson bejelentett felebbezését a mai napon visszavonta. Esküttt és Tömör Angéla fellebbezése folytán az ügy a királyi tábla elé kerül, ahol április hóban fogják tárgyalni.

— Öngyilkos pincérlány. Noviszadról jelentik: Pusits Szmija 19 éves pincérleány a Drina vendéglőben volt alkalmazva. A leány péntek délelőtt 10 órakor Báthori ucca 1 sz. alatti lakásán öngyilkossági szándékból zsirszóda oldatot ivott. A halállal vivódik.

— Elkészült a vádirat a szélhámos Jellinek Kálmán ellen. Miskolcról jelentik: A nemrég letartóztatott Jellinek Kálmán ügyében a miskolci ügyészség elkészitette a vádiratot. Jellineket, aki — mint ismeretes — valóságos belső titkos tanácsosnak, majd ezredesnek adta ki magát, ötvenkét csalás elkövetésével vádolja az ügyészség. Jellinek a vizsgálati fogságban teljesen megtört és beismerő vallomást tett.

— Merénylet Tichon orosz patriarcha ellen. Varsóból jelentik: A lengyel lapoknak táviratozzák Moszkvából: Az orosz főtemplomban tartott istentisztelet alkalmával a templom látogatói sorából egy ismeretlen férfi előrerohant és a főpapoktól körülvett *Tichon* patriarchára lőtt pisztolyából. A golyó nem talált. A templomban összegyült hivők a merénylőre vetették magukat, kicsavarták kezéből a fegyvert és meg akarták lincselni. A tömeget csak nagy fáradsággal sikerült visszaszoritani. A merénylőt átadták a biróságnak.

— Az apatini tüzoltók társasvacsorája. Apatinból jelentik: Az apatini önkéntes tüzoltó egyesület január hó 31-én, este nyolc órai kezdettel nagy társasvacsorát rendez a Lindenmayer-szálló helyiségében. Vacsora után táncmulatság

— Csalók alapitottak Berlinben egy »jótékonysági« egyesületet. Berlinből jelentik: A rendőrség nagyszabásu szélhámosságot leplezett le. Néhány nap előtt megalakult Berlinben a *Fürsorge-Konzern*, amelynek rövidített cime *Füko* és azt a nemes feladatot tüzte maga elé, hogy az állami szolgálatból elbocsátott hivatalnokokat uj pályára tereli, inséges volt állami tisztviselőknek segélyt nyujt, hadiözvegyeknek és árváknak jogsegélyt ad. Most kiderült, hogy a Füko hat szélhámosnak alkalmi vállalkozása, amely hamisitott okmányokkal és bélyegzőkkel operált. A szélhámosok gyüjtőiveket nyomattak, amelyekre nagy összegekkel ráirták a legnagyobb cégek adományait, ráhamisitották az illető cégek bélyegzőit és az ilyen gyüjtőivekre azután adományokat harácsolt. Az üzlet jól ment, a hat szélhámos fényűző módon élt belőle. A rendőrség csütörtökön letartóztatta a konzern valamennyi tagját és feloszlatta a »jótékony« egyesületet.

— Párisz—Brüsszel 1 óra 11 perc. Párisból jelentik: Párisz, Brüsszel és Amsterdam között pénteken nyitották meg a légi forgalmat. A kereskedelmi repülőgépek utasokon kivül podgyászt is szállitanak. Párisz és Brüsszel között a 285 kilométernyi távolságot 1 óra 11 perc alatt teszik meg, mig ma a leggyorsabb expresszvonattal, amely utközben sehol sem áll meg, 3 óra 45 percig tart az ut.

A szuboticai Francia Klub tánckurzusa. A szuboticai Francia Klub a tagjai részére tánciskolát nyit. Hetenkint kétszer lesz tanitás *Landau* Juliska tánciskolájában. Akik beiratkozni kivánnak, jelentkezzenek február 1-én délelőtt 11—12 óra között a Francia Klubban.

— Egy berlini egyetemi tanár családi tragédiája. Berlinből jelentik: *Wechsler* berlini egyetemi tanár családjában megrázó tragédia történt. Az egyetemi tanár legidősebb fiát nemrég egy autó gázolta el. Csütörtökön este hazamenet, tizenkilenc éves leányát és tiz éves fiát találta holtan a fürdőszobában. A szerencsétlen gyermekek széngáz mérgezés áldozatai lettek.

— Megvizsgálják Ledererné elmeállapotát. Budapestről jelentik. A vizsgálóbiró elrendelte Lederer Gusztávné elmebeli állapotának megvizsgálását. Dr. Minich Károly és dr. Németh Ödön törvényszéki orvosszakértők a napokban kezdik meg a rablógyilkossággal terhelt asszony elmebeli állapotának megvizsgálását. Ez a vizsgálat előreláthatólag több hétig tart és csak annak befejezése után kerülhetnek le az akták az ügyészségre, a vádinditvány megszerkesztése céljából.

— Moliére előadás Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadi Nemzeti Szinház csütörtökön mutatta be Moliére énekes vigjátékát az *Urhatnám polgárt*, amelyet Veresesagin, a Nemzeti Szinház főrendezője rendezett. Az előadásnak nagy sikere volt és abban különösen Dinics, Jovanovics és Sztojcsevics tüntek ki.

— Bécsben ujra megdrágul a kenyér. Bécsből jelentik: A liszt drágulása következtében küszöbön áll a kenyér-árak emelése. Valószinüleg már hétfőn sor kerül az emelésre. A jövő héttől kezdve egy kenyér 8700, egy zsemlye pedig 700 koronába fog kerülni 8200, illetve 600 korona helyett.

— Az Árvácska bemutatója a Katolikus Legényegyletben. Szombat este kerül szinre a Katolikus Legényegylet szinpadán *Zerkovitz* Béla és *Bus Fekete* László népszerü uj operettje az *Árvácska*. Az előadáson a mükedvelőgárda legjobb erői: *Weisz* Irénke, *Baan* Gabriella, *Gaal* Bözsi, *Kladek* Károly, *Koncz* Dániel és *Körösi* Gyula vesznek részt. Az operetthez teljesen uj diszletek készültek. A darabot vasárnap és hétfőn is előadják. Mindhárom előadásra jegyek elővételben kaphatók Krécsi könyvkereskedésében.

— Az amerikai szenátus vádjai a szövetségi főügyész ellen. Newyorkból jelentik: Harlan Fiske-Stone volt szövetségi főügyésznek a legfőbb szövetségi törvényszék tagjává történt kinevezése politikai körökben ellenzéssel találkozik, mert azzal vádolják Stonet, hogy mikor vagyongondnoka volt Pierpont Morgan hagyatékának, kapitalisztikus szempontokat érvényesitett. A második vád ellene az, hogy nem önzetlenül inditotta meg a bünfenyitő eljárást Wheeler demokrata szenátor ellen. A republikánus párt ugyanis a hirhedt petróleumbotrány kipattanásakor Wheeler szenátort a korrupció vádjával illette és nyiltan hangoztatta, hogy ő anyagi hasznot keresett, mikor ezt az affért megbolygatta. Megindult az eljárás Wheeler szenátor ellen, de el kellett ejteni a vádat, miután semmiféle terhelő bizonyitékot nem lehetett kideriteni. Később azután a közvélemény gyanuba keverte Stone szövetségi főügyészt, hogy megvesztegettette magát Wheeler és a petróleumérdekeltség által, amely életre-halálra konkurrált a Sinclair- és a Doheny-trösztökkel.

— Albertini szenátor és Mussolini multja. Rómából jelentik: Albertini szenátor a Popolo d'Italia kihivására azt felelte, hogy ő a maga részéről felhivja a lapot annak közlésére, ki állitja azt, hogy ő dicsekedett olyan itélet szövegének birtokával, amely szerint Mussolinit közönséges büncselekmény miatt elitélték. A Popolo d'Italia erre a kérdésre később adandó választ helyez kilátásba.

— Roboz Bélát elbocsátották a toloncházból. Budapestről jelentik: A Roboz-testvérek ellen hozott itélet kihirdetése után — mint a *Bácsmegyei Napló* megirta — a biróság által szabadonbocsátott *Roboz* Bélát a főkapitányság közigazgatási eljárás alá vonta és a toloncházba kisértette. A biróság Roboz Bélát sulyos tüdőbaja miatt bocsátotta szabadon. Erre való hivatkozással Roboz Béla védője eljárt *Nádosy* országos főkapitánynál, akitől azt kérte, hogy az évek előtti rendőri intézkedést vonassa vissza és tegye lehetővé, hogy Roboz Béla szabadlábra kerüljön. Roboz Béláért nagybátyja, *Skultéty* Lajos plébános felelősséget vállalt unokaöcscséért, mire Nádosy utasitást adott a toloncház vezetőjének, hogy Roboz Bélát bocsássa szabadon. Ez csütörtökön a délutáni órákban meg is történt.

— Műkedvelői előadás Kulán. A kulai Szerb Ifjusági Kör január 24-én műkedvelő előadást rendezett, amely alkalommal az *Országgyülési képviselő* cimü szindarabot adták elő. A szereplők közül különösen *Rankov* Zorka, *Pecsics* Gyokó, Pecsics Darinka, Kovacsevics Bojana, Vrudzsin Angyelka, Kovacsevics Borkó, Vrudzsin Lazó, Petrovics Szlobodan és Kresimir Szeger tüntek ki.

— A csempészleány halála. Ungvárról jelentik: Nagybocskó községben *Semin* Mária tizenhétéves leány hónapok óta csempészésből tartotta el öt árva testvérét. Rendszerint a patakon átuszva vitte a csempészett árut román területre. Csütörtök éjjel a cseh-szlovák járőr észrevette az uszó csempészt, rálőtt és a csempészleány holtan merült el.

Vasuti balesetbiztositási kötvénytickettet váltson a Rossija-Fonciérenél.

— A spanyol nép hódolata a spanyol királyi pár előtt. Madridból jelentik: Azokat az öt napig tartó nagy és fényes ünnepségeket, amelyekkel Spanyolország népe a királyi pár iránt való hüségét és hódolatát juttatta kifejezésre, a harctéren elesett katonák emlékünnepe zárta be. Az ünnepségek alatt a lehető legnagyobb rend uralkodott s a katonaság diszfelvonulásai mintaszerüek voltak. A királyi palota előtt a városi és tartományi képviseletek történelmi zászlók alatt rendeztek hódoló felvonulást, lelkesen tüntetve a királyi pár, és Primo di Rivera mellett.

Egységespárti támadás a fajvédők ellen

A magyar nemzetgyülés ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyülés pénteki ülését háromnegyed tizenegy órakor nyitotta meg *Scitovszky* Béla elnök. Az ülés elején *Hegymegi Kiss* Pál esküt tett, mint a biráló bizottság által báró Mirbach Antal mandátuma ügyében kiküldött vizsgálóbiró. Az eskü után Hegymegi Kiss Pál, mint a passzivitásban lévő ellenzék egyik tagja, nyomban eltávozott az ülésteremből. Ezután

Haller József kezdte meg a költségvetési beszédét, amelynek elején *a keresztényszocialista-párt nevében tiltakozását fejezte ki a szociáldemokraták bécsi tárgyalásai ellen.* Tiltakozott azoknak a szocialistáknak beavatkozása ellen, akik mint népbiztosok, jóvátehetetlen károkat okoztak az országnak és akik most is zsebükben hordják a kivégzendők listáját, élén a jelenlegi államfővel. Kifogásolja, hogy a keresztény kormány paktumot kötött a szocialistákkal. Az utóbbi időben támadások indultak meg a kormánypártból a numerus clausus ellen. Téves az a beállitás, mintha a numerus clausus felekezet, faj vagy kisebbség jogait akarta volna megnyirbálni, csak a megsértett arányt igyekezett a törvény helyreállitani. Nem lehet a kérdést ugy beállitani, mintha felekezetek üldözéséről volna szó.

Haller beszéde után *Görgei* István egységespárti képviselő, a kormányzó sajtóirodájának volt főnöke, aki nem régiben még a fajvédőcsoporthoz tartozott, emelkedett szólásra.

Görgei beszédében *éles támadást intézett a fajvédő-politika ellen.*

— A fajvédők tegnapi vacsoráján — mondotta — éles támadások hangzottak el a numerus clausus eltörléséért küzdők ellen.

Berki Gyula: *Svábok és morvák!* Ők prédikálnak fajmagyarságot ezer éves magyaroknak!

Görgei István: A fajvédelem nemzeti szempontból káros, mert a zsidók leszoritását a tudományos pályákról nem éri el, ellenben azt eredményezi, hogy méginkább kisajátitják a mai időkben rendkivül fontos közgazdasági pályákat. Ha nem tanulhatnak a hazai főiskolákon, tanulnak a külföldön, ami nemzeti szempontból káros, mert nemzetközi gondolkozást és hazájuk iránti gyülöletet szivnak magukba.

A fajvédők nem vezetői a tömegeknek, hanem a tömeg vezeti őket és propagandájuk során állandóan olyan kijelentéseket tesznek, amelyek az országnak rendkivüli károkat okoznak.

— Tárgyalások a Gozsdu-alapitvány felosztásáról. Beogradból jelentik: Bukarestben legközelebb tárgyalások indulnak meg a *Gozsdu*-alapitványnak az utódállamok közötti felosztásáról. A Gozsdu-alapitvány közoktatási célokat szolgáló román alapitvány, amely tekintélyes vagyonnal rendelkezik. Azt a célt szolgálta a multban, hogy romániai diákoknak a budapesti egyetemen való tanulásukat anyagilag elősegitse. A békeszerződés értelmében az alapitványt fel kell osztani azok között, amelyeknek román anyanyelvü lakossága is van. A tárgyalásokon az SHS királyság részéről dr. *Vlaskalin* és dr. *Kosztics* vesznek részt.

— Trockij a Kaukázusba utazott. Moszkvából jelentik: *Trockij* gyógykezelése céljából a Kaukázusba utazott.

— Iu Lang Sian csapatai Sanghaiban. Pekingből jelentik: Iu Lang Sian csapatai bevonultak Sanghaiba. Az olasz hajóhad készen áll arra, hogy szükség esetén partraszállitsa legénységét a rend fentartása céljából.

— 80.000 dinár — egy fakir mutatványért. Az Esperantó Hirszolgálat jelenti: H. L. Branson, az indiai hadsereg őrnagya érdekes pályázatot hirdetett. Egy régi hires fakirmutatvány, mikor a levegőbe feldobott kötél megáll és egy indusgyerek felmászik rajta a felhőkig, ahol eltünik. Ezt a mutatványt az őrnagy személyesen akarta látni, de 23 évi indiai tartózkodása alatt sem sikerült meglátnia. Most 300 font nyolcvanezer dinár dijat tüzött ki annak, aki ezen mutatványt neki 1927. január 1-ig szabad ég alatt bemutatja.

— Kocsmai verekedés. Potiskisveti Nikoláról jelentik: Rörich Jakab tiszaszentmiklósi földbirtokos részeg fővel botrányt csinált a német Kaszinóban veszekedést kezdett az egyik vendéggel, aki erre beverte Rörich fejét. Sulyos sérülésével hazaszállitották. Az ismeretlen támadó eltünt. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

Január 31-én a jevrejska Omladina nagyszabásu álarcosbálja a sentai Royalban szépségversennyel, jelmezversennyel és alkalmi élclappal.

A Baranyai Menekültek szuboticai szervezete február hó elsején délelőtt 9 órakor a szokott helyen rendkivüli közgyülést tart, melyen a tagok megjelenése kötelező.

— Feminista mozgalmak Romániában. Bukarestből jelentik: Az ellenzék kormánybuktató-akciójába most már a nőket is bevonta. Legutóbb két nagy feminista népgyülést rendezett: délelőtt a »Női jogok ligája« hivott össze a Dáciában nagygyülést *Reuss-Janculescu* hercegnő elnöklete alatt, délután »a román nők nemzeti tanácsa« rendezett feminista népgyülést az Egyetemi Könyvtár nagytermében. Mindkét gyülés határozati javaslatban itéli el a Bratianu-kormány antifeminista politikáját és követelte a nők részére az általános aktiv és passziv választói jogot a törvényhozási, megyei és községi életben, valamint a közigazgatás teljes decentralizálását.

— Magyarnyelvü ifjusági lap indul Szuboticán. Február tizenötödikén Csincsák Elemér polgári iskolai tanár szerkesztésében Szuboticán »Ifjuság« cimmel ifjusági lap indul meg. A lap az ifjuságot érdeklő minden tudományos és művészi kérdéssel foglalkozik. A félhavonként megjelenő lap ára három dinár lesz és kapható mindenütt.

A »Reusz« zsidó ifj. kulturegyesület f. é. február 1-én, vasárnap d. u. háromnegyed négy órakor Bárány-szállodai helyiségében tagdélutánt rendez a következő müsorral: 1. Patai József: Poetai epistola, szavalja Klein György. 2. Mózes, mint szociális törvényhozó, irta és felolvassa Klein Ernő. 3. Dalok, énekli Scheinberger Elza, zongorán kiséri Révész Elza. Előadás után ozsonna és tánc.

Szivbetegek és érelmeszesedésben szenvedők a természetes **Ferenc József** keserüviz **használata** által könnyü és pontos bélmüködést érnek el.

— Politikai gyilkosság Tiránában. Durazzóból jelentik: *Hiad bey Dibrát*, a forradalmi Koszovo-bizottság elnökét, január 24-ikén a tiranai fogházban *Ahmed bey* parancsára agyonlötték. Hiad bey abban az időben, amikor Ahmed bey betört az országba, Fan Nolli püspökkel együtt Valonába menekült, ahol a rendelkezésére bocsátott hajón Olaszországba akart utazni. Az akkor Valonában tartózkodó *Riffid bey* azonban Hiad beyt maradásra birta és teljes védelméről biztositotta. Riffid bey Tiranába ment, ahol Ahmed bey elfogta és börtönbe vetette. A rákövetkező éjjel celájában revolverrel agyonlötték.

KINTORNA

A rendőr megállit egy autót, amely az engedélyezett sebességnél jóval gyorsabb tempóban száguld végig az Alexandrova-utcán. Elővesszi noteszét, bejegyzi az automobil számát, azután erélyesen rászól a sofőrre:

— Hogy hivják?

— *Krepesz Eusztázius Xerxes Friedrich,* — feleli a sofőr szemrebbenés nélkül.

A rendőr gyorsan becsukja a jegyzőkönyvet és igy szól:

— Hát csak vigyázzon, fiam, máskor hajtson lassabban.

*

Önagysága, aki természetesen bubifrizurát visel, hazatér délutáni sétájából. Férje ránéz és felkiált:

— Te bestia, megcsaltál!

— Meg vagy őrülve? — tiltakozik a nő felháborodva.

— Ne tagadd, ne tagadd, ne tagadd, itt a bizonyiték, — üvölti a férj.

És levesz feleségе válláról *egy hosszu szőke hajszálat.*

*

Egy szombori fiatalemberről az a hir terjedt el a napokban, hogy visszament a partija.

— Tényleg felbontottad az eljegyzésedet? — kérdi tőle valaki.

— Képzeld, — feleli az exvőlegény — megtudtam, hogy a menyasszonyom szabónő-számlája minden hónapban kitesz legalább tizenötezer dinárt.

— Szóval nem nősülsz?

— De igen. *Elveszem a szabónőjét.*

SPORT

A Konobarski A. C. közgyülése. A szuboticai Konobarski A. C. január 31-én, szombaton délután 3 órakor tartja évi rendes közgyülését a Bácska vendéglőben. A vezetőség kéri a klub tagjait, hogy a közgyülésen teljes számmal jelenjenek meg.

Magyar birkozó győzelme Berlinben. Keresztes Lajos, a NAC. birkozóbajnoka, aki hosszabb idő óta Németországban tartózkodik, résztvett egy berlini birkozóversenyen és győzött a könnyüsulyuak csoportjában.

Czája Jánost hárman is dobták Berlinben. Berlinből jelentik: Befejezéshez közeledik a Thalia-Theaterben rendezett nemzetközi professzionista birkózóverseny, amelyben a Budapesten járt mesterek közül is résztvesznek néhányan. A már harminc napja tartó küzdelemnek eleinte az eszt Jaagó volt a favoritja, de mióta a bécsi Kawan dobta, Westergaard-Schmidt lett a közönség kedvence. A „magyar Herkules" néven hirdetett Czája Jánosnak szomoru sors jutott osztályrészül. Előbb Jaagó dobta, aztán Westergaard-Schmidt, tegnap pedig Kawan nyomta le két vállra, 1 óra 21 percnyi küzdelem után.

Sportértekezlet Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadi OSKV. engedélyt kapott arra, hogy Noviszadon sportértekezletet hivjon egybe, amelyben arról kiván tárgyalni, hogy mi módon lehetne a noviszadi labdarugósport további hanyatlását megakadályozni. A beogradi alszövetség a sportértekezletre *Vukicsevics* Pál alszövetségi alelnököt és *Stamatovics* Pált, az alszövetség noviszadkerületi előadóját delegálta. Az OSKV. ez alkalomra a Noviszád környékbeli egyesületeket is meghivja, amelyek a beogradi alszövetséghez tartoznak, hogy velük együtt egy Noviszadon megszervezendő sportközpont létesitését beszélje meg.

FIORANTA?

LEGUJABB

Luther válasza Herriotnak

A német kancellár nyilatkozata a külföldi ujságirók számára

Berlinből jelentik: *Luther* birodalmi kancellár pénteken este a külföldi sajtó képviselői előtt részletes nyilatkozatot tett, amelyben válaszolt *Herriot* szerdai beszédére.

— A londoni konferencia eredményes tanácskozásai után — mondotta *Luther* kancellár — *Németország azt várta, hogy olyan korszak következik, amelyben a nemzetközi problémákat nem egyoldalu és önkényes határozatokkal, hanem békés megegyezéssel oldják meg. Ebben a várakozásban Németország sulyosan csalódott.*

A kölni zóna kiürítése ügyében megindult jegyzékváltás ugyanarra a sajnálatos és gyümölcstelen rendszerre vall, mint amilyen a háboru befejezését követő években nyilatkozott meg a szövetségesek részéről

A szövetséges hatalmak ugy bánnak Németországgal, mint valami vádlottal, itéletet mondanak anélkül, hogy a bizonyitékokat a vádlott elé tárnák. *Ez a mód nem szolgálja a népek együttmüködését.*

Herriot beszéde e tekintetben valamivel nyiltabb. Azt a vádat emeli ellenünk a francia miniszterelnök, hogy ideiglenes önkénteseket toboroztunk és tartalékcsapatokat alakitottunk.

Amikor a német belpolitikai helyzet feszült volt, néhány ezer diákot, néhány hétre behivtunk fegyvergyakorlatra.

Lehet-e ebből azt következtetni, hogy Németországban a békeszerződésbe ütköző fegyverkezés folyik?

Herriotnak a leszerelési akcióval kapcsolatos vádpontjai nem birnak jelentőséggel és ezeknek a csekélységeknek komoly katonai tényező nem tulajdonithat fontosságot.

A német birodalmi kormány szilárdan el van határozva, hogy kiküszöböli azokat a körülményeket, amelyeket a szövetségesek kifogásolnak, de *elvárja, hogy közöljék vele mikeztartás végett a katonai bizottság 1800 ellenőrző szemléjéről szóló jelentések tartalmát.* Csak olyan elszigetelt apróságokról lehet szó, amelyekből nem származhatik konfliktus. A belső helyzet, különösen a kommunista agitáció intenzivebb rendőrségi szolgálatot tesz szükségessé Németországban. A birodalmi rendőrség megosztottságánál fogva a rend fentartására nem megfelelő.

Előitélet nélküli tárgyaláson a megértés nem volna nehéz. Herriot szerint Franciaország nem nyugodhat, mig Németországban fegyverzörej hallatszik. De lehet-e beszélni német fegyverkezésről, amikor az egész országban nincs hadi felszerelési üzem és a szövetségesek által meghagyott hadi eszközök elavultak? *Milyen fegyverzörej támadhat egy ilyen országban, amelynek területéből azonfelül 55.000 négyzetkilométert demilitarizáltak szomszédai javára?*

— Egy véleményen vagyok Herriottal abban, — fejezte be nyilatkozatát Luther kancellár — hogy *morális leszerelésre van szükség,* azonban ennek sem szabad egyoldaluan történnie.

KÖZGAZDASÁG

Kényszeregyezségek

A noviszadi hitelezővédegylet legutóbbi ülésén három kényszeregyezségi üggyel foglalkozott.

Pudja G. Pantelia szremszki-mitrovicai textilkereskedő 224.234.24 dinárt kitevő aktivák mellett 655.576.75 dinár passzivával fizetésképtelen lett. Pudja eredetileg 20 százalékot ajánlott hitelezőinek, de a noviszadi védegylet az ajánlatot visszautasitotta, mire Pudja az egyezségi ajánlatát 25 százalékra emelte fel. A cég nagyobb hitelezői a következők: Miroszavljevics Testvérek Noviszad, Lőwenberg A. 34.200.82, Wiegenfeld Jakab 45.600.50, Mitics Vlada és Testvérei Beograd 42.235.25, Gavrilovics és Jevrics Noviszad 14.314, Fischer és Klein Szenta 46.541.30 dinár. Pudja jótállóul Milutinovics Áron adai kereskedőt jelentette be. A védegylet a felemelt ajánlatot is visszautasitotta és 80 százalékos kiegyezéshez ragaszkodik, mely 12 hónap alatt négy részletben, kamatmentesen lenne megfizetendő.

Pavlovics M. Milán vrsaci vegyeskereskedő 261.531 dinár passzivával a kényszeregyezségi eljárás megindítását kérte maga ellen. Aktivái összesen 61.815 dinárt tesznek ki. Bejelentésében százalékszerü egyezségi ajánlatot nem is tett. A cég *Pavlovics* Koszta állami számvevőt jelentette be jótállóul. A nagyobb hitelezők a következők: Totovics János Noviszad 15.755.35, Kemicska Fabrika Noviszad 3010, Medics és Zankl Noviszad 9731.50, Ruff Testvérek Szubotica 6336, Bácska r.-t. Szubotica 6336, Milisics Illja Beograd 52.187 dinár.

A hitelező védegylet ragaszkodik a tartozások száz százalékban történő **megfizetéséhez, ellenesetben** *Pavlovics* ellen megkéri a csődöt.

A harmadik ügy *Kovacsevics* Jovica kulai textilkereskedő kényszeregyezségi bejelentése volt. Kovacsevics 130.000 dir [illegible]tivával szemben 309.049 dinár passzivát jelentett be. Hitelezői közt Lőwy Mátyás és Társa Noviszad 3436.60, Fischer Vladimir Noviszad 7250, Schwarz és Ábrányi Noviszad 15.864.40, Frenkl Testvérek Szubotica 30.172.50 dinárral szerepelnek. A cég 35 százalékos egyezséget ajánlott. A védegylet száz százalékot követel, amely két részletben lenne megfizetendő. Kovacsevics kényszeregyezségi ügyét a szombori törvényszék február 16-án tárgyalja.

Letétbe kell helyezni a régi magyar értékpapirokat

A kereskedelmi miniszter felhivása

Az osztrák-magyar korona-tartozásokról és követelésekről Magyarországgal folytatandó tárgyalások előmozditása céljából a kereskedelmi miniszterium néhány hónappal ezelőtt felhívta a magyarországi értékpapirok tulajdonosait, hogy jelentsék be papirjaikat. A hivatalos lap legujabb számában a kereskedelmi miniszterium felhivja azokat a polgárokat, akiknek magyarországi intézetektől kiadott értékpapirjaik vannak, hogy azokat 1925. március 1-ig helyezzék letétbe a zagrebi Horvát-Szlavon *Országos Jelzálog Banknál.* A felhivás különösen a volt közös magyar-horvát országgyülés 1876. évi 36., 1897. évi 32. és 1898. évi 23. törvénycikkek alapján kibocsájtott értékpapirokra: jelzáloglevelekre, kommunikális adósságlevelekre, obligációkra stb. vonatkozik. A deponálás átvételi elismervény ellenében történik. Egyidejüleg fel kell tüntetni: 1. a papirok fajtáját, a kibocsájtó intézetet, számokat és szériákat, a csatolt szelvényeket; 2. a mostani tulajdonos nevét és cimét és amennyiben ez 1919. január 1-től változott, lehetőleg mindazok nevét és cimét, akik időközben a papir tulajdonosai voltak; 3. ha az értékpapirok külföldön vannak és a fenti határidőig nem depolnálhatók, az 1. és 2. alatti adatokat akkor is be kell jelenteni és a bankot felhatalmazni, hogy a papirokat felvegye. A szükséges nyomtatványokat a bank a feleknek rendelkezésére bocsátja. A deponált értékpapirok továbbb is jelenlegi tulajdonosaik tulajdonai maradnak, de a megkötendő egyezményben a tartozások és követelések szabályozásánál csak a letétbe helyezett papirokat veszik figyelembe.

Szentai gabonaárak. jan. 30. A mai piacon a gabonaárak ezek voltak: Buza 490 dinár. Árpa 220 dinár. Zab 300 dinár. Ó-tengeri 225 dinár. Uj-tengeri morzsolt 205 dinár. Csöves tengeri 130 dinár. Márciusi 210 dinár. Bab 310 dinár. Köles 240 dinár. Rozs 375 dinár. Muharmag 1550 dinár. Repce 605 dinár. Heremag 1610 dinár. Lisz 0-ás GG. 720 dinár, 2-ős 650 dinár, kenyérliszt 5-ös 600 dinár, 7-es 470 dinár. Korpa 220 dinár. Irányzat szilárd.

Gazdaköri előadás Szentán. Dr. Biliczky Ferenc állatorvos, vasárnap az örökölhető állati betegségekről és hibákról tartott előadást. Kiss Simon gazdaköri elnök a szőllőbetegségekről fog szombaton a Gazdakörben előadást tartani.

Versenytárgyalások a szuboticai vasutigazgatóságnál. A szuboticai vasutigazgatóságnál a következő versenytárgyalásokat irták ki: február 3-ikán 5 vaggon faszén, ugyancsak február 3-ikán 3000 kg. 70/100 mm., 3000 kg. 75/13 mm., 3000 kg. 90/10 mm. és 3000 kg. 90/12 mm. bordázott acél.

A Depositenbank február elején csődbe megy. A bécsi tőzsdei krizis legnagyobb bankbukása uj bonyodalmakkal fenyeget. A Depositenbank, amely az ősszel összeomlott, csődön kivül igyekezett hitelezőivel megegyezni. A csődön kivüli kiegyezési eljárás nem járt eredménnyel, ugyhogy Biber udvari tanácsos, a kiegyezési biróság vezetője február elején a csőd elrendelését fogja kérni a Depositenbank ellen. Az uj krach tehát elkerülhetetlen és tartani kell attól is, hogy a csőd elrendelése másirányu bonyodalmakat is fog teremteni a bécsi pénzvilágban. A Depositenbank különböző érdekeltségeinek átvételére egy angol tőkéscsoport tett a minap ajánlatot, azonban a küszöbön álló csőd következtében ennek az ajánlatnak elfogadásáról csakis a csődtömeggondnoknak lesz majd módjában dönteni.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. január 30.

Budapest deviza 1173—1179, valuta 1153—1173.

Prága deviza 55.25—55.75, valuta 55—55.50.

Berlin deviza 686—688, valuta 683—687.

Bécs deviza 1157—1161, valuta 1151—1157.

Trieszt deviza 39.05—39.15.

—

Zürich, jan. 30. *Zárlat:* Beograd 8.45, Páris 28.05, London 24.8250, Newyork 5.18125, Brüsszel 26.90, Milanó 21.56, Amsterdam 208.80, Berlin 123.50, Bécs 0.0073, Szófia 3.7750, Prága 15.425, Varsó 100, Budapest 0.0072, Bukarest 2.70.

Beograd, jan. 30. *Zárlat:* Páris 330.50, London 394.50, Newyork 61.35—61.40, Genf 1186—1187, Milanó 256—256.50, Berlin 14.70, Amsterdam 24.75, Prága 182.25—182.50, Bécs 866—867, Budapest 860—860.50, Bukarest 31.75—32.20.

Noviszadi terménytőzsde, jan. 30. A forgalom közepes, az irányzat szilárd. Kötések történtek: Buza, bácskai 75—76 kg.-os 490 dinár, bácskai 75—76 kg.-os 50 százalék kasszával 490 dinár. Tengeri bácskai 212.50 dinár, március—áprilisi szállitásra 235 dinár, április—májusi szállitásra 237.50 dinár, bánáti március—áprilisi szállitásra, Bega hajóállomás 215 dinár, szerémi 215 dinár, április—májusi 237.50 dinár, szerbiai márciusra, Pozsarevac paritás 212.50 dinár. Liszt 0-ás G. 690 dinár, 2-es 620 dinár, 4-es 550 dinár, 6-os 500 dinár, 6½-es 447.50 dinár. Korpa, jutazsákban 195 dinár, bánáti 190 dinár.

Budapesti terménytőzsde, jan. 30. A terménytőzsde irányzata nyitáskor gyengén tartott, az üzlet csendes, az amerikai piacokról is tartott irányzatot és csekély áresést jelentettek, főként buzában. A csikágói májusi buza ötnegyed, a newyorki buza ötnegyed centtel olcsóbbodott, a csikágói rozs 1 centtel esett és csak a tengeri drágult 3 centtel. Triesztben 340—342 az argentinai buza.

Nyitáskor főként tiszai és tiszántuli buza iránt van kereslet a malmok részéről, áru azonban kevés a piacon. 635.000 koronás ajánlat van.

A rozs valamivel jobban tartott. 530.000 koronás pénzajánlatok vannak ma is rozsért budapesti paritásban.

A takarmánycikkek piacán élénkült a kereslet a zab iránt. Főként a Budapesten tároló szokványzabot keresik. Budapesti szokványzabért 425—430.000 koronát fizetnek.

Tengeriben is csendes az üzlet. Prompt tengeriért 315.000, májusi tengeriért 350.000 koronát fizetnek, az utóbbinál átlag 25 százalék fórkaszával. Korpából egy-két vagon kelt el budapesti paritásban 250—255.000 koronával.

A lisztpiacon a budapesti malmok ma 10.800 koronás duplanullás alapon kalkulálják az áprilisi liszteket. májusra egyáltalában nem adnak el.

Nagy izgalom a csikágói gabonatőzsdén. Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse chicagói jelentése szerint az ottani tőzsdén a buzában tomboló vad üzérkedés óriási forgalmat eredményezett. A tőzsdén néhány nap alatt óriási vagyonokat nyertek és vesztettek. Arthur *Cutter* volt könyvelő például beismerte, hogy az egyik eladás után *14—15 millió dollárt nyert.* Nagy meglepetést okozott, hogy a buenos-ayresi gabona-tőzsdén a májusi buza jegyzése még a chicagóit is meghaladja. Az izgalom tetőpontjára hágott, amikor hire érkezett, hogy a canadai kormány lefoglalja a buza-készleteket. Az Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma jelentésében megállapitja, hogy a téli buza-kilátások kedvezőek, azonban ez a jelentés nem befolyásolta a tőzsdét.

Csikágói gabonatőzsde, jan. 30. Buza prompt 2. min. 198, buza májusra 203.75, buza juliusra 171.25, buza szeptemberre 156.25. Tengeri májusra 135.875, tengeri juliusra 136.5, tengeri szeptemberre 136.375. Zab májusra 63.375, zab juliusra 63.5, zab szeptemberre 60. Rozs májusra 179.75, rozs juliusra 156, rozs szeptemberre 134.5.

Newyorki gabonatőzsde, jan. 30. Buza őszi vörös 232.75, buza őszi kemény 216.25. Tengeri 148.75. Liszt sp. w. cl. 1000.

Az irányzat buzánál egyenetlen, tengerinél szilárd.

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 16 (—7), Bogojevo 73 (—3), Vukovár 30 (—), Palánka 35 (+1), Noviszad 10 (+2), Zemun —30 (—5), Pancsevó —60 (—), Szmederovó 85 (—1), Orsova 42 (—9). *Dráva:* Maribor 12 (+2), Dolnji Miholjac —35 (—3), Oszijek —11 (+9). *Száva:* Zagreb —80 (+2), Sisak —50 (—), Jasenovác 60 (—2), Bród 68 (—2), Samac 11 (—1), Mitrovica 89 (—2), Beograd —104 (—1). *Tisza:* Szenta —130 (—6),

Perzsa, smyrna és plüsszőnyeg
függönyök, sezlontakarók, bámulatos olcsó árakon
KRAUSZ ED.-NÉL, NOVISAD

Hogyan lopták el a milliárdokat érő Wernher-ékszereket?

A regényes lopás részleteit most deritette ki a londoni rendőrség

London, január

Három hét előtt történt a vakmerő lopás, amelyet amerikai tolvajok követtek el Londonban Lady *Ludlow* palotájában. Ellopták azokat a mesés értékü ékszereket, amelyek a hires Wernher-gyüjteményből maradtak örökségül a Ladyra, akinek első férje *Wernher*, a világhirü mügyüjtő volt. Különösen történelmi nevezetességü, szinte megbecsülhetetlen értékü mükincsek megszerzésére forditotta óriási vagyonát s lady Ludlow külön termet rendezett be ezeknek a kincseknek a megőrzésére. Az ugynevezett *Vörös termet*, ahol muzeumi üvegszekrényekben vannak elhelyezve az ékszerek. Külön katalógusban vannak osztályozva ezek a hires mükincsek, amelyeknek megtekintésére a világ minden részéből zarándokolnak a lady palotájába a mügyüjtők. Megtekintette ezt a ritka muzeumot egy csikágói mügyüjtő is, aki azután szemet vetett a legbecsesebb és legritkább ékszerekre, amelyeket mindenáron meg akart szerezni. Óriási összeget ajánlott fel a ladynak az ékszerekért, amelyek azonban nem eladók. Elhatározta ekkor a csikágói mügyüjtő, hogy *tolvajok segitségével fog hozzájutni a mükincsekhez*, amelyekbe valósággal szerelmes lett.

Mikor hazaérkezett Csikágóba, egy antikvárius azt tanácsolta neki, hogy *bizzon meg a lopással egy Vörös Jack néven ismert hires amerikai tolvajt*, aki jó pénzért akár arra is vállalkozna, hogy ellopja a londoni Towerből az angol koronázási ékszereket. A mügyüjtő, aki roppant gazdagságát is szivesen feláldozta volna a Wernher-ékszerekért, hallgatott a tanácsra és érintkezésbe lépett a *Vörös Jack*-kal aki két ügyes tolvajt vett magához, meg egy nőt, akinek szintén szerepet osztott ki tervének végrehajtásában. Haditanácskozás volt azután a mügyüjtő palotájában s a tolvajbanda a mügyüjtő előadása alapján tervrajzot készitett Lady Ludlow palotájáról s az illusztrált katalógusból megismerkedett azokkal az ékszerekkel, amelyeket el kellett lopnia. A mügyüjtő pontosan leirhatta a Vörös szoba helyét, mert sokszor volt ott s utóbb a szolgák már udvariasan meg is kérték, hogy röviditse meg látogatását, mert a lady távozni akar hazulról. A tolvajok *15.000 dollárt kaptak előlegül*, de ennek az összegnek *tizszeresét* ajánlotta fel nekik a mügyüjtő, ha megszerzik számára az ékszereket.

Megtörtént ezután a szenzációs lopás, melynek részleteit most deritette ki a londoni rendőrség. A tolvajszövetkezet megérkezett Londonba és hamisitott ajánlólevelek révén bejutott lady Ludlow kegyébe. *AVörös Jack*-ról nem kell azt hinni, hogy valami züllött csavargó, mert egyike a legszebb és legelegánsabb embereknek, aki csak »előkelő ügyeket« szokott elintézni. Iszákossága miatt megveresedett oráról kapta tolvajnevét. Társai nem ilyen elegánsak, de gondoskodtak arról, hogy urias külsőhöz jussanak. A hölgy, aki velük ment, szintén előkelő szalónban öltözködött ki s egy amerikai milliomos nevét vette fel. A lady annyira megkedvelte a társaságot, hogy *estélyére is meghivta*. Késő éjszaka távoztak el a lady estélyéről, automobiljukon azonban nemsokára visszatértek a palota kertje elé. A hölgy lent maradt az automobilban, a három tolvaj pedig *kötélhágcsó segitségével átmászott a kert falán*. Az egyik lent maradt a kertben és vigyázott, a másik kettő pedig felmászott a második emeletre azon a vaslétrán, amelyet tüzvész esetére helyeztek oda.

A két vakmerő tolvaj gyémánttal kivágta az ablakot és bemászott az egyik szobába. Onnan a Vörös terem ajtajához lopóztak és modern amerikai betörőszerszámokkal hamarosan kinyitották. Egy óránál hosszabb ideig tartózkodtak a Vörös teremben és a katalógus nyomán megtalálták a kijelölt ékszereket. Az egyik szobából *párnát hoztak ki, felhasitották és beledugták az ékszereket, azután ledobták a párnát lent várakozó társuknak, majd lemásztak a vaslétrán a kertbe*. Azután mind a hárman visszatértek az automobilhoz, amely Doverbe vitte őket. Ott már várakozott rájuk *az amerikai mügyüjtő jachtja* s ezen eljutottak a francia partra. Egyenesen *Cherbourgba mentek és felszálltak egy amerikai gőzösre*. Csikágóba való megérkezésük után azonnal érintkezésbe akartak lépni a mügyüjtővel, aki azonban időközben *meghalt*.

A tolvajok eldugták az ékszereket, amelyeken ugy sem tudtak volna tuladni, hiszen a katalógusok révén általánosan ismeretesek. Mikor arról értesültek, hogy lady *5000 dollárt tüzött ki az ékszerek kézrekeritőjének megjutalmazására*, egy obskurus amerikai ügyvéd utján levelet irattak a ladynek és *tizezer dollárt kértek tőle, megigérve neki, hogy ezért az összegért megmondják: hol vannak az ékszerek elrejtve*. A londoni rendőrség két detektivje azonnal Csikágóba utazott és *sikerült kézrekeriteniök az ékszereket*, amelyek már visszakerültek a ladyhez.

Hans Unruh, a nyugtalan lángész és nyugodt csaló, aki a levegőből villamosságot csapol

Törvényszéki tárgyalás, amelyen az ügyész modern fizikáról beszél, a védő matematikai képleteket idéz, a biró Newton elméletét magyarázza.

Berlin, január

Egyik német ujságirókollégám meghivott, kisérjem el egy törvényszéki tárgyalásra. Biztositott, hogy érdekelni fog az eset.

Kollégámnak igaza volt. A tárgyaláson egészen sajátságos dolgok történtek. Az ügyész *expozét tartott a modern elméleti fizika egyik-másik problémájáról*, a védőügyvéd hevesen replikázott, oldalas *képleteket idézett* kivülről, mig a biró mindkettőjüket csititotta és *Newton tételeiről tartott szabad előadást*. Egy ur a terem közepén *dinamókat inditott*, kapcsolókat kapcsolt, lenditőket lenditett és gunyos-fölényesen mosolygott a hallgatóság felé. Ugy éreztem magam, mint néhai jó *Eötvös* tanár ur óráján, a pesti Gólyavárban — jó husz esztendővel ezelőtt. A zsebemben volt az indexem és az órát néztem, hogy le ne késsem *Lenhossék* tanár ur előadásáról.

A vádlott neve: *Hans Unruh*. Középmagas, középkoru, közép-intelligens és közepesen öltözött. Foglalkozása: elektrotechnikus. Megélhetését viszont szélhámossággal biztositotta, amig meg nem ismerkedett a moabiti toloncház kitünő intézményével.

A biró: Magát azzal vádolják, hogy becsapta és megkárositotta az embereket. Elhitette velük, hogy *levegőből elektromosságot tud gyártani*. Alakitott egy részvénytársaságot: *Internationale Gesellschaft zur Versorgung mit Elektrizität* néven. Részvényeket bocsájtott ki és talált is olyanokat, akik hittek magának. Pénzt adtak. Nagyon sok pénzt. Maga *mutatott egy gépet*, amelyről azt állitotta, hogy átalakitja a levegő szunnyadó energiáit elektromossággá. A gépre izzólámpákat szerelt föl és ezek — egyes tanuk szerint — égtek. A szakértők viszont azt mondják, hogy maga egész egyszerüen *bekapcsolta a városi áramot*. Annyira ügyesen operált, hogy a tanuk nem vették észre. Mit válaszol minderre?

A vádlott: Kérem, én lángész vagyok. Maguk nem értenek engemet. A szakértők sem. Hogyan is értene meg ilyen megcsontosodott müegyetemi tanár, ilyen kivénült titkos tanácsos, aki folyton a könyveket bujja és nincs érzéke a gyakorlati technika vivmányai iránt.

A biró: Magának nagyon jó kedve van, kedves Unruh. Na, majd a fegyházban leszoktatják magát erről is.

A vádlott: Kérem, én csak a magánvéleményemet mondtam el sértő szándék nélkül. Elvégre voltak olyan urak is, — elsőrendü szaktekintélyek — akik hittek a tanulmányomban és pártfogoltak. Itt van mingyárt *dr. Schrenck-Notzing* tanár ur, a hires spiritiszta... Ő mindent elhitt.

A biró: Na hallja, egy spiritiszta igazán nem lehet jártas technikai kérdésekben. Őt könnyen becsaphatta. Schrenck-Notzing tanár ur különben spiritisztaügyekben is meglehetősen hiszékeny. De ez nem tartozik ide.

A vádlott: Kérem, a mérnök urak is hittek nekem. Legalább egy páran mellettem voltak. *Csak az volt a kellemetlen, hogy mindig meg akarták a gépet vizsgálni.*

A biró: Mint hallom, maga ezt nem engedte meg. Ez is csak *bünössége mellett szól.*

A vádlott: Pardon, itt a tévedés. Én azért nem akartam a titkot kiadni a kezemből, mert féltem, *hogy az antant megtudja az egész dolgot*. Én a német haza javát akartam... *(Zajos derültség.)*

A biró: Kicsit gyanus a maga nagy hazafisága. Különben majd mingyárt meglátjuk. *Menjen oda a géphez és mutassa meg, mit tud.*

A biró a terem közepén felállitott hatalmas gépmostrumra mutat. Egy csomó villanydrót, kerék, tengely, csapágy, inga furcsa összevisszaságban. Első pillantásra látni lehetett, hogy hosszu, alapos munka eredménye. Tanulmányozása nyilván napokat venne igénybe. A vádlott — ugy látszik — ügyes és szellemes konstruktőr, akinek sikerült egy fantasztikus gépet felépitenie, amelynek még egyik-másik mérnök is bedőlt. Az az impresszionk, hogy a vádlott — pózai dacára — tehetséges ember, aki persze csalásra használja fel a képességeit.

A gép különben — és ez a legérdekesebb — a vádlott elfogatása óta cellájában áll. A biróság megengedte, hogy Unruh a vizsgálati fogságban is továbbkisérletezzék. A védőügyvéd azzal érvelt, hogy védence nemcsak otthon, hanem a cellájában is képes elektromosságot előállitani. Ez eddig ugyan nem történt meg, de a mai tárgyalásra felhozatta a biró a gépet — *bünjelként*. Másfelől azt akarta a biró, hogy a vádlottnak módjában legyen a legmesszemenőbb formában védekezni — *és kisérletét a tárgyalóteremben bemutatni.*

A vádlott feláll. Kissé bizonytalan léptekkel tart a gép felé. A félreértett lángész lendit, igazit, csavar, bekapcsol, kikapcsol — a gép nem müködik. A felszerelt izzólámpák gunyos hidegen vigyorognak a feltaláló felé. A világért sem akarnak izzani. Az érdeklődés a tetőpontjára hág.

A biró: Na, kedves Unruh...?! Mi történt? Mi a baj?

A vádlott (tompán, kétségbeesést mimelve): *Kevés benne az anyag.* Tudniillik bizonyos anyagokat — nem árulhatom el, milyeneket — kell előzőleg a gépben elhelyezni. Ezek előidézik a levegő szétbomlását elektromosságra, amely azután automatikusan megy tovább.

A biró: Ne vesztegessük tovább az időt ezzel az ostobasággal. *Jöjjenek a tanuk.*

Az első tanu egy mérnök, aki elmondja, hogy jelenlétében kiséreletezett Unruh a géppel. *A lámpák égtek.* Magyarázatot nem tud adni. A hallgatóság mosolyog.

A következő tanu szintén egy félreértett lángész. Unruht több mint husz éve ismeri. Tudományos előadást tart Unruh gépéről. Ilyeneket mond:

— A rézlapok mágnessé teszik a tengelyeket. Ezek magukhoz vonzzák a levegőben szabadon uszó iónokat és bekövetkezik a csappfolyósitás processusa...

Mindenki megdöbbenve figyel. Amit mond szegény, azért nyugodtan elmegyógyintézetbe lehetne küldeni. Tipusa az ön- és közveszélyes feltalálóknak. Gyönyörü klinikai eset. A legérdekesebb, mikor megkéri a birót, engedjen egy kérdést feltenni a szakértőkhöz. A biró beleegyezik. A tanu odafordul a szakértőkhöz — csupa egyetemi tanár és ismert kapacitás — és ezt kérdi:

— Tudják-e az urak tulajdonkép, mi az elektromosság?

Általános csodálkozás. »Az urak« nem válaszoltak. Mit is lehetni felelni?... A félreértett lángész egyszerre kiegyenesedik és öklével a padra vág:

— Hosszu kutatásom eredményeképpen kijelenthetem, hogy az elektromosság — szilárd test...

Percekig tartó nevetés. A szakértők a fejüket csóválják. Aztán ui tanu jön. *Egy részvényes:*

— Kérem, a lámpák égtek, — mondja. — De mégse hittem valami nagyon az egészet. *Hiszen ha a gép tényleg elektromosságot állitana elő, ha erről meggyőződtem volna, ugy személyesen mentem volna fel a birodalmi elnökhöz és gondoskodom, hogy Unruh ur legalább akkora szobrot kapjon, mint Bismarck. De Unruh ur mindig az antantra hivatkozott és nem akarta a gép titkát elárulni. Ez igen gyanus volt.*

És igy tovább. A részvényesek többsége — csupa naiv kispolgár — még ma is tisztelettel, sőt rajongva nyilatkozik a lángészről. Bemutatják a részvényeiket a birónak, aztán visszakérik és gondosan elhelyezik tárcájukban. *Még ma is hisznek a nagystilü szélhámosnak.* Hiszen pénzt, igen-igen sok pénzt igért nekik. Milliókat és milliárdokat. Egyedül nékik, a részvényeseknek, senki másnak. *Ha titokban tartják az egészet.*

Hajlandók vagyunk némi dekadens zsenialitást elismerni, *abban a módban, ahogy Unruh kiépitette az egész ötletet és aztán hónapokon át kitünően élt a rendelkezésére bocsájtott összegekből.* Kár ezért az emberért. Kár, hogy nem tudott eredeti foglalkozásából megélni...

A biróság a következő, utolsó tárgyalási napot a jövő hétre tüzte ki. Módot adnak Unruhnak mégegyszer, hogy müködésbe hozza a gépet, — *ezt mondják a részvényesek.* Sajnos, kénytelen vagyok ezt az optimista beállitást megcáfolni. *A biróság mindössze pár terhelőtanut óhajt még a jövő héten kihallgatni.* És aztán?

Nyilván elzárják pár évre a kitünő Unruht.

Ami viszont engem illet, én meglehetős hálával tartozom néki. Pár felséges jelenetet láttam a tárgyalóteremben. Jeleneteket, amelyek becsületére válnának egy Shaw-darabnak is.

Butorok, csak a legjobb minőségben, bécsi gyártmányok, versenyenkivüli olcsó árakon
Kranz Edénél Novisad

ZENEBARÁTOK FIGYELMÉBE!

Havonta megjelenő zeneértésitőt küld az ujdonságokról
VIG
zenemükereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértesitőt küld az ujdonságokról
VIG
zenemükereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértesitőt küld az ujdonságokról
VIG
zenemükereskedése, Subotica

681

NYILTTÉR.

A **GENIUS** OLCSÓ AKCIÓJA

V. Clement Vautel:
Önagysága nem akar gyereket
38 dinár

IV. Pierre Benoit:
Királyasszony szeretője 42 dinár

III. Pierre Weber
Pompadour kalandja 34 dinár

II. Dosztojevszkij:
Fehér éjszakák 25 dinár

I. H. G. Wels:
Az álom
60 dinár

Postai megrendeléseket beérkezés napján elintézünk. 849

VIG könyvkereskedése Subotica

Nyilttéri csatározásunk befejezéséül azt üzenem Kertész Lajosnak, a cselédek barátjának, hogy legutóbbi sértő kirohanásáért büntető feljelentést tettem ellene — de nem a Lloydnál.

Sombor, 1925. január 28.

Földvári Lajos

831

Pályázat

A staramoravicai (Bačka) izr. hitközség pályázatot hirdet azonnali belépésre egy 30—45 éves jobbhangu előimádkozóra, ki schochet, ubodek, bolkoré. Mohél előnyben részesül. Nagy család nem határoz, amennyiben kiskoru gyermekei évente egyszer teljesen felruháztatnak. Fizetés megegyezés szerint, természetbeni lakás, kerttel. Pályázóknál 3 elismert rabbi bizonyitványa megkivántatik. Pályázatok f. é. március hó 15-ig a fenti elnökséghez küldendők. Utiköltség csak a meghivottnak lesz visszatéritve. 829

„DAMA"
FEHÉRNEMŰSZALON
Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készit: női- és gyermekfehérnemüt, hozott és saját anyagból, azonkivül pyjamákat, ágygarniturákat, stórokat stb. a legszebb kézimunkával. 9007

Oly **közvetitő irodák**, amelyek kőmüves-, cement-, ács-, asztalos-, lakatos- és egyéb — de csakis — szakmunkást bármely nagy számban Görögország részére aquirálni vagy azonnal ajánlani tudnak, forduljanak irásbeli ajánlataikkal az alanti cimhez:

PELOSSOF & ROUSSO
Salonique, 20. Rue Salamine, Grèce.
802

WEITZENFELD és TÁRSA
Alapitva: 1902. **Subotica** Telefon 190 sz.
Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentai put.
MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ, SPÁRGA és GYAPJU FUTÓSZŐNYEGEK,
PERZSA és SMYRNA SZŐNYEGEK
NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT ROLETTA RUDAK
AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TÜZOLTÓ- és KERTI TÖMLŐKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAPJU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT, MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁBÓL és LENBŐL, MINDENNEMÜ HÁZIVÁSZNAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT
PONYUAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

BUTOR
tömör keményfa, elsőrangu gyártmány. Versenyen kivüli árak! Nagyban és kicsinyben.
Teljes hálószoba berendezés I-a keményfából 4400 din.-tól feljebb
Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-tól feljebb
Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-tól feljebb
900
„DOMUS" butorgyári-lerakat Bernat Pessing Novisad, Željeznička utca 105-107.
Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

ADRIJA ÁLT. BIZTOSITÓ R.-T.
BEOGRAD
Foglalkozik a biztositás minden ágával. Életkötvényei kauciókép elfogadtatnak.
Bácskai aligazgatóság:
Subotica, Trg Fra Ješe 15. Telefon 30.
Bánáti aligazgatóság:
V.-Bečkerek, Obilićeva ul. 3. Telefon 123.
Helyi képviselők és ügyes üzletszerzők felvételnek.
4791

TRAFIKANT GÁBOR
ELŐNYAJÁNLATA
Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65
a „ZORKA"
Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviseletében
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav, Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó, Calcionalt Sulfat
6192
a „SCHELL-COMPANIE" képviseletében:
„SHELL" gépolaj
„SHELL" hengerolaj,
„SHELL" padlóolaj,
„SHELL" nyersolaj (motorolaj)
„SHELL" benzin
„SHELL" petroleum.

Ügyes, izlésesen dolgozó rajzolót keresünk
heti 1—2 órai munkára.
Föltétel: müvészies betü- és figurális rajzolás
Ajánlatokat rajzokkal „Mellékfoglalkozás" alatt a kiadó továbbit.
747

Fajtiszta
patkányfogó kutyát
keresek.
Cim a kiadóban.

Kősó és darált kősó
vagon- és kisebb tételekben kapható. Gyors és pontos kiszolgálás.
Gausz János sómalma, Novisad
Futoški put 66. Telefon 534. 9890

Utazó
kerestetik Bánát részére!
csakis elsőrangu erők, szaktudással, küldjék be ajánlataikat fizetési igényük megjelölésével és fényképpel ellátva
David Grossberger textilengros Sombor
804

Grifatong Péter, Vel. Kikinda
Állandóan tart nagybani raktárt üveg-, porcellán- és lámpaáruban. Nagy választék villamoscsillárokban és a legszebb luxustárgyakban alkalmi és lakodalmi ajándék céljaira.
Ugyanott képkeretezések és ablaküvegezések pontosan eszközöltetnek
2465

Sapka és kalap különlegességek

legolcsóbb beszerzési forrása. — Állandó raktár valódi Borsalino kalapokban
WEISZ HENRIK SUBOTICA
Jelašićeva ulica 5. — Kiskápolna mellett
3901

Gyárunk áthelyezése előtt a raktáron levő ebédlő-, háló-, uriszoba berendezéseket
minden elfogadható áron kiárusitjuk.
Saját érdekében győződjék meg butoraink elismert jó minőségéről valamint feltünő olcsó árainkról
CZIGLER, KÁICS és TÁRSA BUTORGYÁRA SUBOTICÁN
a Barátok temploma mellett
316

PARFŐM KÖLNIVIZ KOZMETIKAI CIKKEK KAIČNÁL LEGOLCSÓBBAN Subotica, Rudićeva ul.

KORZÓ MOZI ✻ **LIFKA MOZI**

Jan. 29. Febr. 1. csütörtök-vasárnap
Szenzációs ujdonság!
CONNAN A DOYLE
világhirü angol irónak megfilmesitett regénye
Sivatag hiénái
Koroskoi tragedia. Egyptomi kaland 6 felvonásban, kelet minden buja pompájával és látványosságával.

Jánuár 29-31. csütörtök-vasárnap
Corda Mária
látványos ujdonsága
A jött-ment asszony
Luxus film! Modern szinjáték 6 felvonásban.

Vasárnaptól a Lifkában. Kivételes filmatrakció. — 1914. Prater Egy bécsi lány szerelmi élményei a vidámság szerelem és szenvedések városában 7 felvonásban

HÁZASSÁG

Menyasszonyt keresek 30—40 évkörüli férfivel. Jelige »Élni vágyó«. Velikibecskerek »Bega«-hirdető. 835

Magánjáró-öntvényeket olcsón szállitunk Neukomm Bálint fiai gépgyár Vršac Telefon 54. 842

FOGLALKOZÁS

Fodrászsegéd, fiatal, jó munkás azonnali belépésre állást keres. Freund Ferenc, Engl József cégnél, V.-Kikinda. 812

Egészséges dajkát keresünk öt hónapos gyerekhez. Sürgős ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit. 759

Tőkeerős társat keresek szabadalmazott iparcikk gyártásához. Bega-hirdető és közvetitő, V.-Becskerek, a főpostával szemben 506

Mindenes szakácsnő felvétetik. I. Vojnovićeva ulica 5. (Pástköz.) 782

Fagykenőcs
fagyást pár nap alatt elmulasztja kapható
Landauer Drogéria
Subotica. 509

Könyvelői, levelezői állást keres tisztviselő, magyar, szerb és német nyelvtudással. Ajánlatokat »Szorgalmas« jeligére kiadóhivatal továbbit. 778

Gépész-kovács állást keres uradalomba, vagy malomba, az összes gazdasági gépkezelésben jártas. Elvállal szivógáz-, benzin- és nyersolajmotor kezelést is. Érdeklődni Kollár Ferencnél Bezdán, Bajai ucca. 840

ESTÉLYI RUHÁKHOZ JELMEZEKHEZ
francia virágdiszek
művészi és izléses kivitelben kaphatók
Hozott anyagból diszitünk estélyi ruhákat és jelmezeket
Hős Piroska i Drug
női kalapszalón
Subotica
Pašićeva ulica 2. 852

Intelligentes, deutsches Fräulein zu 5-jährigem Mäderl gesucht. Vorzustellen Pollak, Scotus Viator ulica 26. 824

Keresek egy jóravaló házmesternét. Cim: VII., Knez Mihajla ulica br. 5. 852

KÉT MANIKÜRÖZŐNŐ
és egy ügyes fodrásznő a leg. magasabb fizetéssel felvétetik
Kummerkammer Sombor

Mérlegképes könyvelő délutáni mellékfoglalkozást, vagy 1—2 órai irodai munkát, könyvelést vállal. — Cim a kiadóban. 845

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Előfizetési dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

NIKKELEZES: TENNER optikus és orvosi müszerésznél Subotica Korzó 11. sz.

1 pár korcsolya	35 dinár
1 pár evőeszköz	20 dinár
1 drb kanál	10 dinár
1 drb kávéskanál	5 dinár
1 drb fogas	10 dinár
1 drb kulcs	5 dinár

Érettségizett gyakornokot nyelvtudással felvesz a Suboticai Önsegélyző Szövetkezet. 827

Hasábos és aprított
TÜZIFA
házhoz szállitva minden mennyiségben kapható
Vujkovics J. és Tsa
cégnél Subotica
6806 Telefon 669.

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 8 HP 14 éves Magy. Gazd. huzatos cséplőgarnitura, jókarban levő, jutányos áron eladó. Bertok József Melence (Banat.) 787

BOSCH
mágnesgyujtó készülékek javitása. — Delejezés saját egyenáramu magasfeszültségü villamostelepen. Tekercselés. — Tartalékrészek raktáron
Schmerek Engelbert
Veliki-Becskerek
Etvešova (Magyar) ucca 24.

14 HP szivógázmotor Jindrich darálóval eladó. Üzemben megtekinthető. Németh Józsefnél Sombor, Beogradska ul. 26. 789

Szecska, szalma, széna legolcsóbb áron kapható Horvátnál. Sántha-szanatóriummal szemben. Trenkova ulica 8. 795

Veszek ugarokban szántóföldet, közel a városhoz. Eladok Palicson a IV. kitérőnél lévő szőlővel beültetett 889 □-ölü villatelket. Ügynökök nem dijaztatnak. Cim a kiadóban. 794

PAPLANOKAT
pehelyből, gyapjuból és vattából ujat és régit a legszebben kikészitek háznál is. Raktáron tartok minden szinben jó és olcsó
PAPLANOKAT
CSÁNYI KÁROLYNÉ
edénypiac, gőzfürdő oldalán Németh trafikban.

Eladó egy jókarban lévő keveset használt stabil gőzgép. Üzemben megtekinthető Braća Erhardt malomban Staramoravican. 779

Farsangi olcsóság!
14 karátos arany
JEGYGYŰRŰK
darabja már
90 din.-tól kapható
ÁDÁM
ékszerésznél Subotica
Rudić- ulica 6.

Értékes világbélyeggyüjtemény, 2 nagy Svanneberger-féle albumban, kifogástalan állapotban, cirka 6000 drb, háromnegyed részben európai, olcsón és sürgősen eladó. — Megtekinthető délutánonként 2—5 óráig. — Cim a kiadóban. 846

MODERN KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
állandó könyvujdonságokkal
HEUMANN MÓR
könyv- és zenemükereskedésében Suboticán
Jelašićeva ulica 1. — Alapittatott 1881. évben

Eladó

Egy garcon komplett hálószoba, egy komplett uriszoba börgarniturával, egy amerikai iróasztal, amerikai könyvszekrények és más bútorok. Dr. Faragó Géza lakása, Agina ul. 2.

Tizedesmérlegek, borszivattyuk és pálinkáshordók eladók az ecetgyárban. I., Vojnovićeva ulica 5. 780

Eladó 1 drb 8 HP eredeti Hofherr és 1 drb 8 HP Mávr átalakitott cséplőgépgarnitura, valamint 1 drb 28 HP Astra-motor. Esetleg elcserélem gőzlokomobillal. Josip Csapanda, Bač. 682

„ATOM" Subotica
Samottanyag, öntőhomok és használt deszka
kapható.
9204

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötetszürke finom gyapjuszövet, szállitásra; v. férfi, női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladamak, Subotica I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Zongorák, pianinok csakis elsőrendü gyártmányok, 12—18 havi részletfizetésre, 10 évi jótállással, nagy választékban kaphatók Raab Károly hangszerkészitőnél Somborban. Zongorajavitást, hangolást elfogad helyben és vidéken, melyet szakképzett munkásaival végeztet. 8545

SENTÁN
HIRDETÉSEKET a BÁCSMEGYEI NAPLÓ RÉSZÉRE
Molnár Sz. Vince
VESZ FEL

Siófokon kétemeletes szálloda ujonnan átalakitva gyönyörü kertilakással, üzlethelyiségekkel azonnal eladó. Bővebbet a Bárány-szálló igazgatójánál. 822

Finom férfiöltönyök 880 dinár, férfi télikabátok 550 dinár, női felöltők 950 dinártól feljebb. Eisler Izsónál, Batárok temploma során. 823

Különbejáratu szép bútorozott szoba a beltéren kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 826

KÜLÖNFÉLE

Elegánsan bútorozott szoba konyhahasználattal kiadó. Ivić kocsma, Öcskapiac. 811

Bútorozott szoba egy személyre kiadó. Cara Lazara (Füzfás) ulica 8. 771

ESZTERGAPAD
uj, más vállalat miatt
ELADÓ
Kovács és Bus St. Manjiža

Irodának, üzletnek, raktárnak alkalmas üzlethelyiség a város központján kiadó. I., Vojnovićeva ul. 5. 781

Finom házi ebédkoszt kihordásra kapható. Cim a kiadóhivatalban. 809

Perzsa, szmyrna és minden fajta gyári szőnyeg szakszerü javitása, tisztitása. Nagy darabokat háznál javit vidéken is. Mek a szőnyeggyár Subotica Aleksandrova ul. 9. 523

Destilacija Drva D. D.
Zagreb-Tešlić
Ajánl elsőrendü
retorta faszenet
vagontételben. — Képviselet Subotica részére
Révai Adolf Subotica
529 Telefon 551.

Két elegánsan bútorozott szoba, esetleg konyhahasználattal azonnal kiadó. Bővebbet Trumbićeva 3. 821

Éves lakás kiadó Palicson a volt Pollák-féle villában. Telefon 112. 853

Két üzlethelyiség az Aleksandrova ulicában kiadó. Cim: Radio Reklam Jugoslavija, Vilsonova ul. 14. 848

Bútorozott szoba két egyénnek február 1-re kiadó. I., Kumićićeva 40. 851

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Nagybirtokosok figyelmébe!

Mezei munkát vállalok legkedvezőbb feltételekkel, elsőrendü munkásokkal. Kerer Franjo vállalkozó Prosečkovas, 16., posta Mačkovei Prekomurje, Slovenija. 838

RADIO!
Világhirü olasz S. I. T. I. gépek és RÁDIOALKATRÉSZEK állandó raktára. Szakszerü felszerelés, antennaépités képzett és elsőrangu munkaerőkkel.
Pallas Rádióvállalat
a S. I. T. I. gyár jugoszláviai képviselője
Subotica, Kujundžićeva ulica 4. sz.

MOST NYILT MEG
BRAĆA LITTMANN
Harisnyák rövidáruk
HUSPIAC
Férfi és női divatcikkek

Kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap koncert a STEINER cukrászdában

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Subotican.